

PLA X LA IGUALTAT DE VILAFRANCA DEL PENEDES

2011

-

2015

**AVANÇAR EN LA IGUALTAT
PER VIURE LES DIFERÈNCIES**

INDEX

0. Presentació i introducció	pàg. 4
1. Marc de referència de les polítiques d'igualtat	pàg. 4
1.1. Marc legal	pàg. 6
1.1.1. Marc normatiu en l'àmbit nacional	pàg. 6
1.1.2. Marc normatiu en l'àmbit autonòmic	pàg. 7
1.1.3. Marc normatiu en l'àmbit local	pàg. 8
2.1. Principis i metodologia	pàg. 9
2.1. Principis orientadors	pàg. 9
2.2. Metodologia de treball	pàg. 10
3. Condicions prèvies i objectiu general	pàg. 12
3.1. Condicions prèvies	pàg. 12
3.2. Objectius generals	pàg. 12
4. Línies estratègiques	pàg. 12
4.0 Contextualització	pàg. 13
4.1. LÍNEA ESTRATÈGICA I : Impuls de les polítiques d'igualtat de gènere	pàg. 15
4.1.1. Marc Conceptual	pàg. 15
4.1.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 15
4.1.3. Orientacions	pàg. 17
4.1.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 18
4.2. LÍNEA ESTRATÈGICA II: Violència masclista	pàg. 23
4.2.1. Marc Conceptual	pàg. 23
4.2.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 23
4.2.3. Orientacions	pàg. 24
4.2.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 25
4.3. LÍNEA ESTRATÈGICA III: Participació sociopolítica	pàg. 31
4.3.1. Marc conceptual	pàg. 31
4.3.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 32
4.3.3. Orientacions	pàg. 32
4.3.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 33
4.4. LÍNEA ESTRATÈGICA IV: partiment del treball i usos dels temps	pàg. 37
4.4.1. Marc Conceptual	pàg. 37
4.4.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 37
4.4.3. Orientacions	pàg. 39
4.4.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 40
4.5. LÍNEA ESTRATÈGICA V: Coeducació, Formació i producció cultural	pàg. 45
4.5.1. Marc conceptual	pàg. 45

4.5.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 45
4.5.3. Orientacions	pàg. 47
4.5.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 48
4.6. LÍNEA ESTRATÈGICA VI: Perspectiva de gènere en el disseny de la Vila	pàg. 53
4.6.1. Marc Conceptual	pàg. 53
4.6.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 53
4.6.3. Orientacions	pàg. 54
4.6.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 56
4.7. LÍNEA ESTRATÈGICA VII: Promoció de la salut	pàg. 60
4.7.1. Marc Conceptual	pàg. 60
4.7.2. Pinzellades de la Diagnosi Prèvia	pàg. 60
4.7.3. Orientacions	pàg. 61
4.7.4. Objectius, resultats i indicadors	pàg. 62
5. TEMPORALITZACIÓ	pàg. 66
6. ANNEXES	pàg. 70
6.1. GLOSSARI	pàg. 70
6. 2. BIBLIOGRAFIA I PRINCIPALS FONTS CONSULTADES	pàg. 73

0.1. PRESENTACIÓ

UN PAS MÉS VERS LA IGUALTAT = ACCEPTAR LES DIFERÈNCIES

Fent una mica d' història, podem veure com fa 15 anys l'Ajuntament de Vilafranca va assumir el repte de posar el seu gra de sorra per fer créixer la IGUALTAT en la vida que afecta a diari a totes i tots els que vivim a la nostra Vila.

Així mateix, s'han implementant accions informatives, d' orientació i suport per apropar-nos a l'objectiu marcat, que és la igualtat entre les dones i els homes, en tots els àmbits de la vida personal i social.

Tenint en compte que des de fa poc hem encetat una nova mirada política, ens disposem doncs a donar un pas més en el camí de la IGUALTAT.

Ara volem treballar des dels eixos bàsics des d'on es fonamenta la nostra manera de SER

Educació

- **Salut**
- **Esports**
- **Joventut**
- **Atenció Social**
- **Treball**

Això vol dir treballar coordinadament amb tots aquests Serveis per tal de sumar esforços i aconseguir una trajectòria potent i valenta vers la IGUALTAT.

Ramona Suriol i Saumell
Regidora del Pla x la Igualtat Municipal
Vilafranca del Penedès, abril de 2011

0.2. INTRODUCCIÓ

L'anu 1997 el consistori inicia el primer Pla Municipal per a la Igualtat entre homes i dones (1997-2007).

Amb anterioritat al Pla, les polítiques d'igualtat s'havien treballat, amb un enfocament més assistencial, des del "Programa Dona" el qual depenia directament de Serveis Socials.

De forma paral·lela al Pla x la Igualtat es crea el Casal de la Dona, a l'actualitat anomenat el Casal x la Igualtat, equipament adreçat a potenciar la participació de les dones en tots els àmbits socials així com a atorgar visibilitat i entitat a les polítiques per a la igualtat.

Els objectius generals que apuntava el Pla x la Igualtat 1997-2007 eren:

- *Afavorir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.*
- *Identificar en la persona els seus valors masculins i femenins.*
- *Evidenciar la complementarietat d'aquests valors.*
- *Reconèixer la millora en la qualitat de vida que aquests processos aporten a les persones d'ambdós sexes.*
- *Ajudar a la comprensió dels canvis en els rols que marca l'evolució social.*

Les noves necessitats i demandes socials sorgides d'aleshores ençà, han estat recollides a l'actual Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès 2010-2015. El Pla x la Igualtat vol **aportar una nova perspectiva en les polítiques locals** del consistori que permeti **identificar els desitjos i les necessitats actuals de dones i homes així com apuntar, de manera fonamentada, les línies d'actuació en matèria d'igualtat pels propers 5 anys.**

El Pla x la Igualtat està concebut com a instrument que ha de permetre **recollir i analitzar les diferents actuacions municipals en matèria d'igualtat de gènere i definir els objectius i línies estratègiques** sobre les quals incidir en relació a les diferents **desigualtats encara existents**.

Així, el pla d'actuació vol constituir-se com a guia, com a punt de partida i referència, per a la **priorització de les accions que busquin transformar i generar canvis** en relació als biaixos de gènere a la Vila.

El present document es presenta com a proposta oberta i flexible la qual es pot anar adaptant i modificant amb el pas dels anys, segons quina sigui l'evolució de la quotidianitat d'homes i dones i de les polítiques d'igualtat a Vilafranca del Penedès.

1. MARC de REFERÈNCIA de les POLÍTIQUES PÚBLIQUES D'IGUALTAT

El **principi d'igualtat** és un dels eixos nuclears de les societats modernes. La consecució d'aquest principi polític ha estat present des de la creació dels estats democràtics moderns. Tanmateix, el seu reconeixement no ho ha estat per tot el conjunt de la ciutadania, les dones no han iniciat un procés d'equiparació de drets formals fins a principis del S. XX. La divisió sexual del treball continua encara vigent i organitzant les estructures socials de tal forma que la igualtat real encara és un repte a aconseguir.

La consideració de la discriminació de gènere com a problema públic i la necessitat de desenvolupar polítiques de gènere es veu impulsada per diversos agents:

- **A nivell internacional** ha estat central en la formulació de les polítiques d'igualtat el moviment feminista, el qual en la dècada dels 60 i 70 es va mobilitzar per tal que les desigualtats entre sexes es tingués es compte pels poders públics. El moviment feminista de la segona onada evidencia que la igualtat formal o de dret, reivindicada per les sufragistes que conformaren el feminisme de la primera onada (materialitzada amb la consecució del dret a vot, a l'educació i als treballs), no havia estat suficient. Les noves idees que s'introdueixen en aquell moment si bé generen ruptures en el moviment de dones respecte el diferent paper que se li atorga a l'Estat en la teoria feminista, també provoquen la pròpia intervenció de l'Estat, a través de la formulació de polítiques d'acció positiva per a les dones.

Es pot dir que les prioritats de l'agenda del moviment feminista de la segona onada, i per tant, les demandes polítiques que plantejaran a les institucions internacionals són:

- Reivindicar que es compleixin en la pràctica els drets polítics i socials de les dones i estendre'ls a tots els àmbits en els que encara no existeixen (drets reproductius, de la cura...)
- Repensar la política de forma que inclogui les relacions entre l'àmbit privat i públic. Les injustícies que es donin en l'àmbit domèstic i la discriminació de les dones en la vida quotidiana també són un problema polític.

- El paper de **Nacions Unides** ha estat capdavanter i protagonista en el desenvolupament de les polítiques de gènere. Han establert mesures i estratègies polítiques a favor de la igualtat de gènere, sobretot a partir de 1975, data que marca l'inici de la dècada de les dones, amb l'entrada en vigor de la CEDAW, la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona, que comprèn drets de les dones acceptats internacionalment aplicables en tots els camps i que els països ratifiquen de forma voluntària. Les quatre conferències mundials sobre la Dona (Mèxic, 1975/Copenhagen, 1980/Nairobi, 1985/Beijing, 1995) i els seus respectius plans d'acció han marcat de forma progressiva els objectius i estratègies per la equitat de gènere i han fet explícita la necessitat de crear organismes a nivell nacional i local responsables de la implementació de les polítiques de gènere. Un aspecte que cal destacar és el canvi de paradigma de les polítiques de gènere, que passa d'un enfocament de la igualtat d'oportunitats mitjançant accions positives, al mainstreaming de gènere, o transversalitat de gènere, que busca la introducció de la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques.

La Unió Europea també ha exercit influència en el desenvolupament del marc legislatiu comunitari en matèria d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. La primera referència legal és l'article 119 del Tractat de Roma (1957) on es reconeix el principi d'igualtat referit exclusivament a que dones i homes han de rebre igual salari per igual treball. Amb l'ampliació del concepte d'igualtat del Tractat d'Amsterdam (1997) i l'aprovació de la Carta dels Drets Fonamentals (2000), la Unió Europea va ampliar el marc comunitari en matèria d'igualtat.

Actualment, la legislació cobreix 13 directives en l'àmbit del treball, la seguretat social i els béns i serveis. És important destacar l'efecte que ha tingut aquest marc legal europeu a l'estat espanyol; la Ley Orgànica para la Igualdad Efectiva de Mujeres y Hombres (2007), respon a una Directiva Comunitària. En relació a la participació equilibrada de dones i homes en els processos de presa de decisions, el punt de partida fou la Declaració d'Atenes el 1992 on, per primera vegada, es parla de la infrarepresentació de les dones en els càrrecs de decisió com a problema polític i de la "democràcia paritària". El Consell recomana als estats membres adoptar una estratègia global per a promoure la participació equilibrada.

- **L'Administració Local** ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere, en un context en què els governs locals han creat polítiques innovadores que han donat resposta a les demandes socials cada vegada més diversificades.

Aquest major protagonisme es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social que li permet conèixer millor que les altres administracions les necessitats de la població. D'aquesta manera, els ajuntaments incorporen les polítiques de gènere promovent les regidories específiques en la temàtica, els serveis, els programes i les/els agents d'igualtat, amb l'objectiu de modificar les relacions desiguals entre dones i homes. En tot aquest procés han tingut un paper clau moltes dones dels partits polítics i tècniques municipals que, establint aliances de gènere, introdueixen les polítiques d'igualtat en les diferents agendes i busquen recursos per la seva implementació.

La incorporació dels estudis de gènere en les comunitats acadèmiques i centres d'investigació, a partir dels setanta, contribueix a la formació de professionals i al desenvolupament i difusió de les teories del gènere.

1.1. Marc legal

Les polítiques públiques d'igualtat han viscut un procés d'implementació a tots els nivells de l'Administració. En els darrers trenta anys aquestes polítiques han passat de ser inexistents a introduir-se mitjançant diferents models de planificació a totes les administracions públiques. Actualment disposem d'un marc legal en els diferents nivells institucionals que fonamenten la implementació de les polítiques d'igualtat, tant a nivell central, com autonòmica o local.

1.1.1. Marc normatiu en l'àmbit nacional

Constitució Espanyola 1978

La Constitució espanyola recull com a drets i llibertats fonamentals vinculats al desenvolupament de la igualtat de gènere els següents:

En el títol I, capítol II, l'article 14:

Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social.

En el títol preliminar, l'article 9.2:

Correspon als poders públics de promoure les condicions per tal que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives...

Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica;

La Llei regula mesures de protecció per a les dones que pateixen agressions per part de la seva parella, i en general, per a les víctimes de violència en l'àmbit familiar.

Llei Orgànica 1/2004 de mesures de protecció integral contra la violència de gènere;

La violència de gènere és enfocada per aquesta llei orgànica d'una manera integral i multidisciplinària. Es comença pel procés de socialització i educació per prevenir la seva aparició i educar les noves generacions en els valors de llibertat i igualtat entre ambdós sexes, però també emfatitza la protecció de les víctimes i reconeix nous drets, introdueix importants reformes en l'ordre civil i penal i crea els Jutjats de Violència sobre la Dona.

L'àmbit de la Llei inclou tant els aspectes preventius, educatius, socials, assistencials i d'atenció posterior a les víctimes, com la normativa civil que incideix en l'àmbit familiar o de convivència (on principalment es produeixen les agressions) i la resposta penal davant d'aquests delictes.

Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes;

Sorgeix fruit de la necessitat d'establir accions normatives dirigides a combatre totes les formes de discriminació, directe i indirecte, per raó de sexe i a potenciar la igualtat real entre dones i homes. Les novetats d'aquesta llei són que reconeix que la igualtat formal no és suficient, l'accent en la prevenció de conductes discriminatòries i en fer polítiques actives per garantir el principi d'igualtat.

Cal destacar que potencia accions en diversos àmbits:

- a) L'ordenació de les polítiques públiques sota el principi d'igualtat i la perspectiva de gènere.
- b) En l'àmbit administracions públiques.

- c) Contempla la regulació de l'accés als béns i serveis (la relació entre particulars) i mesures de promoció de la igualtat en les empreses privades com subvencions o en matèria de contractació i en referència als consells d'administració.
- d) Mesures per a potenciar el dret al treball i a la igualtat d'oportunitats, en l'accés, la formació i la promoció. S'inclou entre els drets la protecció en cas d'assetjament sexual i l'establiment de mesures per a potenciar la conciliació, el repartiment de les tasques domèstiques i laboral i per altra banda en el marc de les negociacions col·lectives adoptar mesures per a la igualtat.
- e) En la participació política, la modificació de la Llei Orgànica de Règim Electoral, cal una composició equilibrada de dones i homes en les candidatures a les eleccions, tant a nivell autonòmic, nacional i local. S'exigirà la paritat excepte pels municipis menors de 3000 habitants.
- f) També fa explícit en l'article 21 en relació a la col·laboració amb altres administracions públiques i en que les Entitats Locals integrin el dret d'igualtat en l'exercici de les seves competències

1.1.2. Marc normatiu en l'àmbit autonòmic

Llei Orgànica 6/2006 de Reforma de l'Estatut d'Autonomia

El nou Estatut regula els drets civils i socials, entre els quals els drets de les dones correspon a **l'article 19**.

Títol I. Drets, deures i principis rectors. Capítol I. Drets i Deures en l'àmbit civil i social.

Article 13. Drets de les Dones.

19.1 Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació.

19.2 Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els homes en tots els àmbits públics i privats.

D'acord amb **l'article 41** de l'Estatut, situat dins l'apartat de "principis", reconeix que els poders públics han de garantir la **incorporació de la perspectiva de gènere**.

L'Estatut també incorpora **la paritat** en la composició i règim electoral del Parlament (article 56)

Llei 5/2008 de 24 d'abril del dret de les dones a eradicar la violència masclista

Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús de llurs drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i homes per a l'elaboració de les llistes.

Aquesta Llei recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme contra la violència masclista i la xarxa de serveis d'atenció i recuperació que garanteixin una intervenció integral contra totes les formes d'aquesta violència. A nivell conceptual, ha posat al centre les dones com a subjectes de dret i la consideració que la violència masclista com una greu vulneració dels seus drets humans i llibertats fonamentals, i reconeix la importància dels aspectes preventius i subratlla les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals en la seva eradicació.

A nivell competencial correspon als municipis programar, prestar i gestionar els Serveis d'Informació i Atenció a les dones i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes previstos en aquesta Llei.

1.1.3. Marc normatiu en l'àmbit local

A nivell local el marc normatiu de les polítiques de gènere el trobem en primer lloc en la Constitució Espanyola i en els textos jurídics sectorials que s'han anat aprovant en els últims anys que incorporen mesures específiques per abordar la igualtat de gènere.

Les competències de les administracions públiques locals s'estableixen en la Llei 7/1985 de Bases de Règim Local en dos articles bàsics que delimiten la capacitat d'actuació dels ajuntaments.

Article 25: «El municipi, per a gestió dels seus interessos en l'àmbit de les seves competències, pot promoure tota classe d'activitats i prestar tots els serveis públics que contribueixin a satisfer les necessitats i aspiracions de la comunitat veïnal».

Article 28: «Els municipis poden realitzar activitats complementàries de les pròpies o altres administracions públiques i, en particular, les relatives a l'educació, la cultura, la promoció de la dona, l'habitatge, la sanitat i la protecció del medi ambient».

El protagonisme de l'administració local i sovint capdavanter en el desenvolupament de les polítiques de gènere es fonamenta en la seva proximitat amb la realitat social que li permet conèixer-la millor que les altres administracions i, per tant, disposa de més elements a l'hora d'establir unes actuacions que responguin a les necessitats de la població.

La Carta Europea d'Autonomia Local reconeix aquesta nova posició dels governs locals (article 4.3) a través del principi de subsidiarietat: «l'exercici de les responsabilitats públiques, de manera general, ha d'incumbir preferentment a les autoritats més properes a la ciutadania» Així, estableix que els governs locals tenen el dret i la capacitat efectiva per ordenar i gestionar tots aquells assumptes públics que incumbeixen directament a la seva comunitat, amb l'objectiu de dispensar uns serveis de qualitat i beneficiar la ciutadania.

No obstant, si que cal tenir en compte que existeix una normativa a nivell internacional, nacional i autonòmica que té una incidència en les competències dels ens locals, bàsicament pel principi de subsidiarietat i d'eficàcia i descentralització administrativa que caracteritza l'organització política del nostre territori.

Avançar de la igualtat formal cap a la igualtat efectiva implica traslladar a la vida quotidiana de les persones les transformacions produïdes a l'àmbit normatiu.

2. PRINCIPIS I METODOLOGIA

2.1. PRINCIPIS ORIENTADORS

2.1.1. El principi d'igualtat, una opció ideològica

Darrera de qualsevol anàlisi, planificació, actuació o avaluació hi ha una manera de veure el món, de situar-s'hi i de plantejar-se que s'ha de canviar i com. Darrera de qualsevol persona, organització o institució hi ha una manera d'entendre el propi territori i d'estar a la vida.

Aquestes maneres seran les que ens faran tenir o no tenir present la mirada de gènere. És a dir, incorporar en l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de les actuacions les diferències socials i culturals entre homes i dones en tots els àmbits.

En l'elaboració del Pla d'Igualtat s'ha tingut present que els processos de planificació i actuació mai són neutrals, sempre es deriven d'una manera d'entendre la política i la vida.

El Pla x la Igualtat sorgeix del reconeixement de l'existència de desigualtats i desequilibris per raó de sexe i de la voluntat de transformar-los.

2.1.2. Construir una societat més justa i democràtica

Les actuacions dels Ajuntaments catalans per la igualtat de gènere se situen en el context dels importants canvis polítics i socials viscuts en els darrers vint-i-cinc anys que, com en altres països europeus però amb retard, signifiquen un trencament progressiu de la mentalitat tradicional sobre el paper de les dones i els homes a la societat i en els espais públic i privat. La introducció de polítiques de gènere suposa el planejament d'actuacions que permetin construir una societat més igualitària, justa i democràtica.

2.1.3. Treballar Transversalment

L'estratègia més recent de les polítiques d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a la Unió Europea es coneix com *gender mainstreaming* o transversalitat de gènere. Aquesta implica incloure la perspectiva de gènere en totes les polítiques públiques, prèviament a la presa de decisions, així com en l'anàlisi, la planificació, l'aplicació metodològica i l'avaluació de totes les àrees d'intervenció.

Així, la transversalitat de gènere suposa un canvi de paradigma polític: de les polítiques de la dona a les polítiques de gènere. Des d'aquest nou paradigma es promou que, a banda de desenvolupar accions específiques per a les dones, es tinguin presents les necessitats i desitjos de dones i homes en totes les àrees municipals.

El present Pla x la Igualtat s'ha construït des de l'espai de reflexió i discussió compartit amb les diferents àrees i serveis de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, procés que en sí mateix ja ha iniciat la incorporació de la perspectiva de gènere dins les diverses àrees i serveis.

2.1.4. Revisar críticament el model actual d'actuació municipal.

Cal tenir present que la nostra és una societat androcèntrica on els homes i allò masculí representa la mesura de totes les coses. Això significa que la visió del món i l'enfocament d'una anàlisi, una planificació o una avaluació es realitzen, sovint, solament des d'una perspectiva masculina validant-se els resultats per a totes les persones, homes i dones.

El grup dominant (homes, blancs, joves, sense discapacitats, heterossexuals i d'estatus econòmic elevat) imposa les seves convencions: valors, visions, llenguatge, etc. convertint-les en universals. Aquestes convencions defineixen un únic model de masculinitat (i també de feminitat) allunyat de la realitat i que, forçosament, necessita ser revisat.

Com dèiem al principi, les eines de planificació no poden ser neutres per què la ciutadania genèrica no existeix; no podem obviar la diversitat i les necessitats de les persones en funció de factors com ara el sexe, l'ètnia o la classe social.

Reorientar la nostra tasca no és una feina fàcil, ja que la nostra mirada ha estat educada en un context androcèntric en el qual les necessitats de les dones han estat històricament invisibilitzades. Es fa necessari, doncs, tornar a analitzar la realitat amb ulls d'estranyesa, per tal d'anar comprenent i visibilitzant el diferent impacte que les actuacions públiques tenen sobre les condicions de vida de dones i homes. I, en base a aquest coneixement, contribuir a la reducció del biaix androcèntric de la nostra cultura i de les nostres pràctiques polítiques.

Així doncs, des dels municipis, el desenvolupament de nous valors que ajudin a construir una societat més justa i igualitària requereix el compromís de les persones que posen en marxa les polítiques locals i implementen projectes i programes en totes les àrees. Tothom pot treballar per a la igualtat sempre que incorpori una altra manera de mirar el món, i que des d'aquesta mirada vagi transformant les metodologies i els continguts de la seva feina.

2.2. METODOLOGIA DE TREBALL

L'any **1996** es crea la **Comissió Tècnica** del primer Pla per la Igualtat 1997-2001 amb l'objectiu de debatre i consensuar els programes i projectes proposats des dels diversos serveis. Els serveis o àrees que formaren part d'aquesta primera comissió foren: Servei de Cultura, Policia Local, Salut, Medi Ambient, Patronat Municipal d'Esports, Foment de l'Ocupació, Patronat de Turisme, Serveis Socials, Casal de la Dona i la tècnica responsable del Pla x la Igualtat. La comissió es va reunir de forma periòdica fins l'any 2001, any de la seva darrera convocatòria.

El **2007** es realitza una primera avaluació externa del Pla per la Igualtat 2000-2006. Algunes de les recomanacions i propostes que aquesta incloïa s'han incorporat al present Pla x la Igualtat. Ja en aquesta primera avaluació es detectava la necessitat d'actualitzar la diagnosi de gènere de la realitat de la Vila en matèria d'igualtat així com de reescriure els objectius i propostes d'acció del Pla.

Per tal de formular un Pla que respongui idòniament a les necessitats pràctiques i als interessos estratègics dels homes i dones de Vilafranca, s'ha dut a terme una diagnosi la qual ha permès radiografiar aspectes sociodemogràfics del territori, la situació de les dones en l'àmbit laboral i educatiu, aspectes relacionats amb la salut i qualitat de vida així com amb la seva participació a la vida social i política.

Un cop perfilat el primer esborrany de diagnosi i realitzada la seva exposició pública, s'han consensuat, amb l'equip tècnic del consistori, aquelles accions assumibles i necessàries per tal d'incorporar el principi d'igualtat en els diversos àmbits de la quotidianitat de Vilafranca.

La **comissió tècnica** convocada per a prioritzar les accions de futur a incorporar al Pla x la Igualtat 2011-2015 ha quedat formada per:

- Servei de Cultura
- Serveis Socials
- Regidoria d'Educació
- Participació Ciutadana
- Pla per la Gent Gran
- Oficina Tècnica de Joventut
- Regidoria de Salut i Consum
- Foment de l'Ocupació
- Oficina d'Atenció a la Ciutadania
- Urbanisme i Serveis Públics
- Regidoria del Pla x la Igualtat
- Casal x la Igualtat

Amb l'objectiu d'obrir el Pla x la Igualtat a la **participació ciutadana**, consensuar les accions de futur i recollir noves propostes, s'ha realitzat un **taller amb la tècnica "café-tertúlia"** amb la participació de 14 persones de la ciutadania vilafranquina (teixit associatiu i persones a tall individual). El taller ha quedat format per dues taules conduïdes cadascuna per una moderadora.

Cada grup ha reflexionat a l'entorn de les accions prioritàries en matèria d'igualtat per a cadascun de les 7 línies estratègiques plantejades les quals posteriorment han estat exposades i avalades en Plenari.

El proper pas és la creació d'una **comissió tècnica de treball** estable (acció inclosa en el mateix Pla x la Igualtat) per tal de realitzar el seguiment de l'aplicació de les accions aportades des del personal tècnic de les diverses àrees del consistori i ampliades des de la participació ciutadana.

L'elaboració del Pla ha estat un procés que ha implicat decisions a diferents nivells:

- visió estratègica

- adquisició de compromisos polítics
- lideratge de la regidoria específica del Pla x la Igualtat
- compromís públic davant la ciutadania
- assignació de mitjans econòmics i recursos humans necessaris
- relació d'estructures i formes de treballar que potenciïn la transversalitat i la horitzontalitat

Els components a través dels quals s'estructura el següent Pla x la Igualtat són:

- Les **Línies Estratègiques**, que marquen les grans àrees d'actuació en l'àmbit del gènere i que venen definides pel Pla d'Igualtat de Gènere de la Diputació de Barcelona.
- Unes "**Pinzellades**" de la **diagnosi prèvia**, on es recull de forma sintètica la informació més significativa de la Diagnosi del Pla x la Igualtat.
- Els **Objectius específics del Pla x la Igualtat**, els quals defineixen les fites a assolir per a cadascuna de les línies estratègiques.
- Els **Resultats previstos**, lligats als objectius a assolir al llarg del Pla x la Igualtat, els quals són realitats que es preveuen assolir a través d'un conjunt d'actuacions desenvolupades al llarg d'un període de temps establert prèviament i sota l'aplicació d'uns recursos concrets.
- Els **Indicadors** sobre els resultats del Pla x la Igualtat, com a eina per mesurar el grau d'assoliment dels objectius a aconseguir. Els indicadors són instruments de mesura que ens permetran expressar quantitativament el grau d'assoliment dels resultats esperats i, alhora, i serviran de guia per a avaluar la qualitat o l'adequació del desenvolupament pràctic del Pla x la Igualtat.
- Les **Accions**, ordenades per línies estratègiques que, a nivell operatiu, s'han consensuat al llarg de l'execució del Pla x la Igualtat per tal d'assolir els objectius proposats.
- La **Temporització** del Pla d'Igualtat de Gènere, prevista per al període 2011-2015.
- Un **Quadre-resum** del Pla x la Igualtat on, línia per línia, es dona una visió de conjunt sobre quins elements conté el Pla, les prioritats establertes i l'assignació de recursos previstos per tal d'executar les accions.
- Un **Glossari**, amb la descripció dels termes específics de gènere emprats en el document del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès.

3. CONDICIONS PRÈVIES I OBJECTIU GENERAL

3.1. CONDICIONS PRÈVIES

El present Pla x la Igualtat entre Homes i Dones de Vilafranca del Penedès 2011-2015 té com a propòsit **establir el marc d'actuació de l'Ajuntament de la Vila en relació a l'assoliment de la igualtat efectiva entre dones i homes compensant les situacions de desequilibri entre unes i altres així com les expressions de discriminació encara existents.**

El Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès vol ser una eina per aprofundir i avançar en el treball vers les polítiques d'igualtat però també, i sobretot, per implicar el conjunt municipal en aquestes.

Tan la materialització de les polítiques i mesures proposades per aquest Pla x la Igualtat com el treball transversal del que es requereix per fer-la possible dependran del compromís polític i de la disponibilitat tècnica en el consistori.

3.2. OBJECTIUS GENERALS

El Pla x la Igualtat entre homes i dones de Vilafranca del Penedès 2011-2015 planteja com a objectius generals:

- *Millorar la qualitat de vida d'homes i dones de la ciutat contribuint a l'eradicació de qualsevol tipus de discriminació per raó de sexe.*
- *Configurar el principi d'igualtat i la perspectiva de gènere com un dels eixos vertebradors de la vida quotidiana de la Vila i com un dels trets identitaris del treball municipal.*

4. LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Per assolir els objectius apuntats, el Pla x la Igualtat s'estructura en les 7 línies estratègiques establertes des del Pla d'Igualtat de Gènere de la Diputació de Barcelona:

- I. Impuls de les polítiques d'igualtat de gènere.
- II. Violència masclista.
- III. Participació sociopolítica.
- IV. Repartiment dels treballs i usos dels temps.
- V. Coeducació, formació i producció cultural
- VI. Perspectiva de gènere en el disseny de la Vila.
- VII. Promoció de la Salut.

Les línies estratègiques per avançar envers la igualtat entre dones i homes prioritzades tant pel personal tècnic i polític del consistori com per la ciutadania al llarg del treball de camp han estat: **l'Educació i la Coeducació, el Treball i la Violència Masclista**. Per aquest ordre, en ambdós grups.

4.0 Contextualització¹

❖ **Vilafranca del Penedès** és el municipi més poblat de l'Alt Penedès, amb una extensió de 19,86 Km² i una densitat de 1.990 hab/Km². La Vila està distribuïda en **vuit barris**: l'Espirall, la Barceloneta, el Molí d'en Rovira, la Girada, el Poble Nou, el Centre, Sant Julià i Les Clotes.

❖ La variació poblacional en els darrers 10 anys ha estat força constant, fins assolir la població total actual de **39.000 habitants: 19.607 dones** (el 50,27%) i **19.393 homes** (el 49,73%). Aquest creixement s'explica a partir de **tres components** de pes desigual: el flux immigratori de població estrangera, els trasllats residencials metropolitans i el creixement vegetatiu, esperonat per l'arribada de població estrangera però també per l'increment de fecunditat de la població autòctona.

❖ El gruix majoritari de la població se situa entre els 25 i els 49 anys, és a dir, entre la **població adulta-jove**. D'altra banda, existeix un important pes de població infantil de 0 a 9 anys, element que indica una **elevada taxa de natalitat**.

❖ Respecte a anys anteriors, es detecta una lleugera **tendència la disminució del pes de la joventut** en relació al total de població: la pèrdua de representació ha estat de 7,38 punts en 13 anys, força elevada. Es pot deduir que hi ha un cert abandonament del municipi per part de les primeres edats adultes la qual cosa podria respondre a la manca de centres universitaris a Vilafranca.

❖ Vilafranca presenta un **índex de sobreenvelliment** superior al de l'Alt Penedès i al de Catalunya: en la població envellida de Vilafranca del Penedès predominen les persones d'edat molt avançada. L'any 2009, l'índex de sobreenvelliment de les dones se situa 9 punts per sobre al dels homes. Entre les persones de 85 anys i més, les dones signifiquen el 69,46%, proporció que constata l'actual **tendència a la feminització de la vellesa**.

Gairebé el 60% de la població es concentra als barris de l'Espirall, el Poble Nou i Sant Julià, la proporció de dones i homes entre els vuit barris de la Vila és força equilibrada.

EL Servei d'Atenció Domiciliària (**SAD**) de Vilafranca del Penedès cada vegada rep més demandes. Es detecta que del total de persones majors de 65 anys que fan ús del servei de teleassistència, únic servei del SAD que disposa de dades segregades per sexe, el **78,6% són dones**.

❖ Actualment, la Vila compta amb **14.935 llars i 16.551 habitatges**. El 81,5% de les llars unipersonals estan en mans de dones i presenten dos perfils generalitzats: aquelles llars formades per dones separades o divorciades amb fills o filles al seu càrrec (el 38,3% de nuclis monomarentals) o bé aquelles formades per dones grans vídues.

Amb les dades anteriors cal parar atenció en els factors de mobilitat, dependència i aïllament de les **dones grans que viuen soles** i repensar si cal reforçar els recursos i serveis de proximitat de les seccions de la Vila amb major nombre de població dependent.

❖ Tant a Vilafranca del Penedès en concret com a la comarca en general, la **renda familiar** se situa per sota la mitjana catalana. Aquí caldrà atendre a si es produeix l'evolució de les rendes que ha sofert Catalunya i, especialment, al **risc de pobresa relativa de les dones grans que viuen soles**.

❖ L'any 2009 el **18,6% de la població vilafranquina era estrangera**, repartida entre més de 90 nacionalitats, si bé amb una presència preponderant de persones marroquines: un 40% aproximat de la població estrangera.

¹ La informació recollida en aquest apartat és un breu extret de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

El fenomen migratori aporta dones i homes en proporcions similars. A l'actualitat, del conjunt de persones amb nacionalitat estrangera, el **44, 72 % són dones**. Els casos a destacar són Ghana i el Marroc, amb un 77 % i un 60,52 % d'immigració masculina respectivament.

Les pautes d'immigració del Magrib i Llatinoamèrica difereixen entre sexes; en el cas del Magrib, els homes sovint immigren primer i la resta de la família immigra un cop l'home ha legalitzat la seva situació. En contrast, aproximadament la meitat de les persones provinents de Llatinoamèrica són dones. En aquest cas, són elles qui inicien el trajecte migratori per cercar feina a l'àmbit domèstic.

La majoria de les 3.184 **dones estrangeres** que resideixen a la Vila es troben ocupades en el **treball submergit** d'hostaleria i de cura de persones (infants i gent gran).

Des d'una vessant més qualitativa, les principals preocupacions del personal tècnic municipal i de la ciutadania s'adrecen a les dones immigrades de nacionalitat marroquina i, en concret, se'n destaquen les **necessitats de formació i empoderament**.

4.1. LÍNIA ESTRATÈGICA I : IMPULS DE LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT DE GÈNERE

4.1.1. MARC CONCEPTUAL

Les polítiques públiques d'igualtat de gènere tenen com a finalitat transformar les condicions que fan possible l'existència de desigualtats entre dones i homes en els diferents àmbits de la vida personal, social, política, econòmica i cultural.

L'administració local ha tingut un paper clau a l'hora de generar una opinió pública sensibilitzada amb els problemes de gènere i en desenvolupar serveis i programes amb l'objectiu d'abordar els efectes de les relacions desiguals entre dones i homes. Es creen els primers **serveis d'assessoria jurídica i suport psicològic** per a dones que pateixen violència. S'elaboren polítiques específiques que van dirigides a necessitats concretes de les dones relacionades amb temàtiques referents a la salut, la participació, la formació... A partir dels anys noranta, les administracions públiques fan un pas endavant en el compromís cap a la igualtat de gènere entenent que la problemàtica de la desigualtat té una base estructural i, per tant, no només requereix accions concretes fruit de les problemàtiques del moment. Es creen òrgans polítics específics, com són les regidories de la dona o d'igualtat, que seran les responsables institucionals d'impulsar els plans municipals d'igualtat.

Els Plans municipals d'igualtat són un conjunt d'intencions, decisions, objectius i mesures adoptades pels poders públics per tal d'aconseguir la igualtat de gènere en el seu territori. Els Plans tenen l'objectiu de situar la igualtat de dones i homes en un nivell estratègic que combina les accions específiques adreçades a les dones amb la incorporació de la perspectiva de gènere en les diferents àrees o departaments de l'Ajuntament. Aquesta **transversalitat** de gènere suposa un canvi de paradigma polític: de les polítiques de la dona a les polítiques de gènere, que busquen que les diferents polítiques municipals adreçades a la ciutadania tinguin present no només les necessitats dels homes sinó també les de les dones.

4.1.2. PINZELADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA²

- ❖ Vilafranca del Penedès compta amb una important **trajectòria de treball** en polítiques d'igualtat, ja l'any 1996 es crea el Pla per la Igualtat amb l'objectiu d'introduir de forma transversal l'equitat de gènere a les polítiques públiques municipals.
- ❖ La Regidoria del Pla x la Igualtat compta amb els equipaments exclusius del **Casal x la Igualtat** els quals atorguen entitat i visibilitat a les polítiques d'igualtat endegades des de l'Ajuntament.
- ❖ La presència de dones a la **vida política vilafranquina** ha anat augmentant progressivament. Tot i així, a l'actual escenari polític no s'arriba a una proporció quantitativa equilibrada. Des de 1979, cinc homes han exercit d'alcalde a Vilafranca del Penedès. Mai una dona.
- ❖ En la distribució del personal tècnic del consistori s'observa certa **segregació horitzontal**: una concentració molt elevada de dones a l'àrea de Serveis a les Persones (74,3%) i d'homes a l'àrea d'Acció Territorial i Via Pública (76,6%). De la distribució sexuada dels grups professionals i de la diferència sexuada entre les persones que ocupen càrrecs de responsabilitat, se'ns deriva **una diferència en el sou** que cobren homes i dones.

Les mesures per conciliar vida laboral i familiar són sol·licitades en la seva majoria per dones: al llarg de l'any 2009, 29 treballadores han sol·licitat reducció de jornada per cura legal de criatures. **Cap home.**

² La informació recollida en aquest apartat és un extret de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

❖ Del grup de **personal temporal**, el qual suposa un 28,4% del personal total, les dones representen un 71,6%. Així, la **precarietat laboral** (en forma d'incertesa contractual) recau més sobre les treballadores que sobre els treballadors de l'Ajuntament de Vilafranca.

❖ La **coordinació formal i regular** entre les diverses àrees del consistori és quasi inexistent, no s'hi dedica cap espai específic ni existeix cap mecanisme de coordinació formal.

❖ Repetidament, al llarg del treball de camp d'aquesta diagnosi, s'ha fet referència a la **manca de recursos humans i materials** i a la **poca partida pressupostària** assignada a la Regidoria del Pla x la Igualtat. Tan sols el Projecte de Lleis de Barris i la mateixa Regidoria del Pla x la Igualtat disposen d'un pressupost específic per a promocionar les polítiques d'igualtat.

Únicament quatre direccions d'àrea o serveis afirmen haver realitzat una acció o mesura específica per fomentar la igualtat entre homes i dones en els darrers dos anys: El Pla Vila Jove, Llei de Barris, el Servei de Foment de l'Ocupació i Ràdio Vilafranca.

Es detecta un **buit formatiu** en termes de perspectiva de gènere entre el personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Vilafranca.

L'opinió generalitzada entre l'equip tècnic de l'Ajuntament de Vilafranca és que la **transversalitat de les polítiques d'igualtat** no és una qüestió de pressupost sinó de compromís polític amb aquest model de treball i de disponibilitat tècnica per poder canviar-ne la cultura.

❖ A banda del programa mensual "En Clau d'Igualtat" ni a **Ràdio Vilafranca** ni a **Penedès Televisió** trobem un espai adreçat a la igualtat entre homes i dones o bé a fomentar la conciliació o la corresponsabilitat.

❖ Tot i que el 79 % del personal tècnic entrevistat diu utilitzar un **llenguatge no sexista ni androcèntric**, el 100 % afirma seguir exclusivament criteris intuïtius, "de pura lògica".

❖ Les dades dels estudis, informes o memòries elaborades des del consistori generalment **no es presenten segregades per sexe**: no reflecteixen la població masculina i femenina com a tals sinó que presenten a la població vilafranquina "en general". Aquest buit, a banda de dificultar la diagnosi de gènere, pot contribuir a invisibilitzar tendències de gènere determinants i dades significatives respecte les necessitats i desitjos diferenciats d'homes i dones així com l'impacte, també diferenciat, de les polítiques públiques municipals.

❖ En relació a la **visibilitat de les polítiques de gènere** endegades des del Pla x la Igualtat, se'n destaca la necessitat d'ampliar-ne la difusió així com de positivitzar la imatge que d'aquestes en reben la resta de treballadores i treballadors.

❖ La crisi econòmica actual està colpejant durament Vilafranca del Penedès i la resta de la comarca. Al parlar dels **indicadors de risc de pobresa** es pot veure com alguns de significatius tenen a la Vila uns valors més desfavorables que en el conjunt català.

Al llarg del 2009 trobem un increment del 37,5% de la demanda a **Serveis Socials** respecte l'any anterior, les dones representen el 65,3% de les persones usuàries. També cal destacar l'important augment de sol·licituds de la **RMI**, com a reflex de l'agreuiment de la problemàtica social a la Vila.

❖ Pel que fa al nombre total de persones beneficiàries del Servei Públic de **Cessió Temporal d'Habitatge**, predominen les dones amb força diferència: el 63 % de les persones adultes que en fan ús són dones, essent el perfil majoritari el de família monomarental amb fills/es a càrrec.

4.1.3. ORIENTACIONS

- Fer de l'organització municipal un **model de bona pràctica** en la igualtat de gènere a La Vila. Impulsar la igualtat de gènere des de la pròpia estructuració i distribució del personal tècnic.
- Crear un espai, una **estructura organitzativa transversal i operativa** amb una representació de totes les àrees de l'Ajuntament, per tal de coordinar el Pla per la Igualtat.
- **Sensibilitzar i formar** al personal tècnic i polític de l'Ajuntament de Vilafranca en perspectiva de gènere i en termes d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones.
- La discontinuïtat en l'ús del llenguatge no sexista o inclou evidència la necessitat d'un **protocol o llibre d'estil per a l'ús no sexista ni androcèntric del llenguatge**.
- Sol·licitar que les dades recollides o generades des del consistori es presentin **desagrades per sexes**. Entendre a les dones de la Vila com el 50.27% de la població, visibilitzant-ne les situacions i condicions de vida diferenciades.
- Gestionar els **usos públics del temps de manera socialment responsable**, amb mesures com ara que tots els actes promoguts per l'Ajuntament, en general, no finalitzin més tard de les 21 hores o que per les convocatòries de reunions es fixi l'hora d'inici i l'hora de finalització.
- Pel que fa a l'àrea de Recursos Humans de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, una de les demandes més reiterades entre el personal tècnic i la representació sindical, és el **Pla d'Igualtat d'Empresa**.

4.1.4. Objectius, resultats i indicadors.

LÍNIA ESTRATÈGICA I: IMPULSAR LES POLÍTIQUES DE GÈNERE

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>I.1. <i>Fomentar el compromís institucional de l'Ajuntament de Vilafranca per mantenir i reforçar les polítiques d'igualtat tot implicant les diverses àrees i serveis en el treball transversal.</i></p> <p>I.2. <i>Garantir l'accés de la ciutadania a la informació sobre els recursos i serveis existents en matèria de polítiques d'igualtat.</i></p>	<p>I.1.1. S'haurà sol·licitat i elaborat un Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.</p> <p>I.1.2. S'haurà sol·licitat i iniciat una Pla de Formació Interna sobre igualtat i perspectiva de gènere.</p> <p>I.1.3. S'haurà adoptat un protocol de prevenció i abordatge de l'assetjament sexual.</p> <p>I.1.4. S'haurà adoptat un manual de llenguatge i comunicació no sexista.</p> <p>I.1.5. S'hauran incrementat les àrees de l'Ajuntament de Vilafranca que incorporen la desagregació per sexes a las seves bases de dades.</p> <p>I.1.6. S'hauran garantit els recursos tècnics i econòmics adients per tal de coordinar i implementar el Pla x la Igualtat seguint la temporalització prevista.</p> <p>I.1.7. S'haurà creat un grup de treball, àgil i flexible (comissió interdepartamental) per realitzar el seguiment del Pla x la Igualtat i incorporar la perspectiva de gènere als diversos projectes i polítiques municipals.</p> <p>I.1.8. Al final del període de vigència del Pla x la Igualtat (1015) s'hauran implementat el 30 % de les accions planificades.</p> <p>I.2.1. S'hauran difós els resultats de la diagnosi i del Pla x la Igualtat entre la ciutadania i els agents econòmics i socials de Vilafranca del Penedès.</p> <p>I.2.2. S'haurà incrementat, entre la població vilafranquina, el coneixement sobre els recursos i serveis existents en matèria de polítiques d'igualtat.</p>

INDICADORS GENERALS

- Nombre d'accions realitzades per objectiu al llarg del període 2011-2015.
- Nombre de materials elaborats per objectiu al llarg del període 2011-2015.
- Nombre de canals de difusió utilitzats per objectiu al llarg del període 2011-2015.
- Nombre i tipus de regidories implicades per objectiu i al llarg del període 2011-2015.
- Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu al llarg del període 2011-2015.
- Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu al llarg del període 2011-2015.

INDICADORS D'ACCIONS PER OBJECTIU:

Objectiu I.1. :

- Nombre d'hores de formació rebudes per l'equip de govern i pel personal municipal.
- Nombre de persones per sexe que han rebut formació.
- Valoració mitjana de les persones assistents a la formació (per sexe).
- Valoració mitjana de l'aplicabilitat de la formació (per sexe).
- Grau de coneixements assolits per les persones beneficiàries de la formació (per sexe).
- Concreció d'una diagnosi i d'un Pla d'Igualtat Intern després d'un any d'aprovació del Pla d'Igualtat Municipal.
- Establiment del protocol després d'un any d'aprovació del Pla d'Igualtat Municipal.
- Grau d'informació i difusió del Pla d'Igualtat Intern i del protocol entre la plantilla (nombre de persones que tenen la informació al seu abast o cobertura de la població destinatària).
- Continuitat d'una figura tècnica responsable de les polítiques d'igualtat al cap d'un any d'aprovació del Pla d'Igualtat Intern.
- Nivell d'aplicació del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès 2011-2015: nombre d'accions incorporades per objectiu i any .
- Nivell de consolidació de la comissió interdepartamental (nombre de reunions realitzades per any al llarg de tot el període).
- Nombre i tipologia d'àrees i serveis implicades a la Comissió per a la igualtat.
- Nombre i tipologia d'àrees que incorporen la variable sexe en les seves memòries, projectes i polítiques després d'un any d'aprovació del Pla d'Igualtat Municipal.
- Grau de coneixement i domini del protocol de llenguatge no sexista per part de l'equip professional municipal (per sexe).
- Adequació dels espais i documents de comunicació interna als criteris de llenguatge no sexista.
- Nivell d'adequació de la web municipal als criteris d'ús de llenguatge i imatge no sexistes.

Objectiu I.2. :

- Grau de coneixement per part de la població general sobre el Pla x la Igualtat Municipal.
- Impacte comunicatiu local dels resultats del Pla x la Igualtat Municipal.
- Freqüència de consulta i/o d'ús dels recursos existents enunciats en el Pla x la Igualtat per part de la ciutadania.

ACTUACIONS QUE L'AJUNTAMENT JA DESENVOLUPA:

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES I SERVEIS MUNICIPALS IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS
Nova ubicació del Casal x la Igualtat en un espai específic el qual atorga visibilitat i reconeixement a les polítiques d'igualtat del municipi.	Pla x la Igualtat	Generalitat de Catalunya (ICD) Diputació de Barcelona
Servei d'Informació i Atenció a les Dones. SIAD	Pla x la Igualtat	Generalitat de Catalunya (ICD)
Pla per la Igualtat: Regidoria delegada de les polítiques d'igualtat	Pla x la Igualtat	
Consell Municipal per la Igualtat	Pla x la Igualtat	Entitats i associacions del municipi Sindicats Partits polítics
Agent d'igualtat (2007-2011)	Pla x la Igualtat	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya
Butlletí "En clau d'igualtat" del Pla x la Igualtat	Pla x la Igualtat	Diputació de Barcelona
Actuacions de sensibilització a l'entorn del Dia Internacional de les dones (8 de març).	Pla x la Igualtat Biblioteca Cultura Escola d'Art Arsenal O.T. Joventut	Entitats i associacions del municipi

Pla d'Igualtat de Vilafranca del Penedès (1996 – 2006).	Pla x la Igualtat Resta d'àrees de l'Ajuntament	Diputació de Barcelona
Avaluació del Pla d'Igualtat de Vilafranca del Penedès (2006-2007).	Pla x la Igualtat Resta de l'Ajuntament	Entitats i associacions del municipi Auditoria Externa
Participació a l'Observatori de les Dones en els mitjans de comunicació (2007-2011).	Pla x la Igualtat	Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació

Accions de futur ³	Àrees i serveis de l'ajuntament implicats	Entitats i serveis externs implicats	Temporalització		Pressupost estimat		
			Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €

I.1.1.	Pla de Formació intern sobre igualtat i perspectiva de gènere	Alcaldia RRHH Pla x la Igualtat Resta de l'Ajuntament	Diputació de Barcelona Generalitat	2011	Contínua	*		
I.1.2.	Sol·licitud d'un Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès	Alcaldia RRHH Pla x la Igualtat Resta de l'Ajuntament	Diputació de Barcelona Generalitat	2011	Puntual	*		
I.1.3.	Adopció d'un protocol de prevenció i abordatge de l'assetjament sexual.	Alcaldia Pla x la Igualtat Resta de l'Ajuntament	Diputació de Barcelona Generalitat	2011	Puntual	*		

³ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrants de la Comissió Tècnica de Seguiment.

Accions de futur ⁴	Àrees i serveis de l'ajuntament implicats	Entitats i serveis externs implicats	Temporalització		Pressupost estimat			
			Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €	
I.1.4.	Establiment d'un reglament/protocol per a l' us d'un llenguatge no sexista.	Pla x la Igualtat Alcaldia Servei de Comunicació	Servei de Català de Vilafranca i l'Alt Maresme	2011	Puntual	*		
I.1.5.	Incorporació de dades segregades per sexe a les memòries, projectes i estudis de les diverses àrees del consistori.	Pla x la Igualtat Resta d'àrees i regidories de l'Ajuntament.		2011	Contínua	*		
I.1.7.	Manteniment d'una comissió tècnica, àgil i flexible, de seguiment del Pla x la Igualtat municipal.	Pla x la Igualtat Alcaldia Resta de l'Ajuntament		2011	Contínua	*		
I.1.8.	Manteniment/Incorporació d'una figura tècnica responsable d'implementar el Pla x la Igualtat elaborat.	Pla x la Igualtat RRHH	Generalitat Diputació	2011	Contínua		*	
I.2.1.	Difusió del resum de diagnosi i del Pla x la Igualtat 2011-2015 a través de la web municipal i mitjans de comunicació local.	Pla x la Igualtat Servei de Comunicació	Mitjans de comunicació local	2011	Contínua	*		

⁴ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrants de la Comissió Tècnica de Seguiment.

4.2. LÍNIA ESTRATÈGICA II: VIOLÈNCIA MASCLISTA

4.2.1. MARC CONCEPTUAL

En el marc de la IV Conferència Mundial de les Dones, celebrada a Beijing l'any 1995, es va definir el **concepte de violència de gènere** com “*Qualsevol acte de violència basat en el gènere que té com a resultat, o és probable que tingui com a resultat, uns danys o patiments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent-hi les amenaces dels esmentats actes, la coacció o la privació arbitrària de la llibertat, tant a la vida pública com a la privada*”.

Aquesta definició posa l'accent en la construcció social i cultural que implica el concepte de gènere i que defineix els rols socials i les relacions de poder entre gèneres, atribuint a l'home un rol dominant i a la dona un rol de submissió. La violència de gènere té un caràcter instrumental, és a dir, no és una finalitat en sí mateixa, sinó un instrument de dominació i control social que afavoreix la continuïtat dels models històricament acceptats.

Entre les **formes de violència contra les dones** cal considerar, a més de la violència domèstica, l'assetjament sexual en l'àmbit laboral, difícilment reconegut per la societat, però que atenta greument contra la dignitat de la dona, creant un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu, que provoca efectes devastadors sobre la salut de les dones. Altres formes de violència social contra les dones són les tortures, les mutilacions, el tràfic de dones, la prostitució forçada... En qualsevol cas, la violència contra la dona provoca greus conseqüències sobre la seva salut física i psíquica, inhibeix les seves capacitats, redueix la seva autoestima i dificulta o impossibilita la seva participació social.

Des de la dècada dels vuitanta les **estratègies d'atenció** a les dones víctimes de violència s'han anat ampliant paulatinament. Des de les institucions s'ha anat plantejant la necessitat d'elaborar plans, circuits, millores en l'atenció i reformes legals. Actualment, totes les recomanacions internacionals, nacionals, autonòmiques i locals proposen un abordatge interdisciplinari de la violència que incideixi en els mites, estereotips i creences que la sustenten, i que promogui accions integrals i coordinades per tal d'optimitzar l'atenció i racionalitzar els recursos i serveis.

Pel que fa al **marc legal**, la Lei Orgànica 1/2004 de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere preveu, a nivell estatal, aquest tractament integral i multidisciplinari, incorporant aspectes preventius, socials, educatius, judicials i d'atenció. A Catalunya, el govern ha aprovat la **Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista**, que recull les actuacions que els poders públics catalans han de dur a terme per combatre la violència masclista i la xarxa de serveis d'atenció i recuperació que garanteixi una intervenció integral contra totes les formes d'aquesta violència. A nivell conceptual, la Llei situa en el centre les dones com a subjectes de drets i considera la violència masclista com una greu vulneració d'aquests drets i de les llibertats fonamentals. També reconeix la importància dels aspectes preventius i subratlla les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç com a principis fonamentals per la seva eradicació.

4.2.2. PINZELADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA⁵

❖ Vilafranca del Penedès disposa d' un **Servei d'Atenció a Víctimes de Violència Masclista** multidisciplinari amb atenció individual especialitzada, jurídica, psicològica i grupal. Aquest Servei forma part de la **Comissió Tècnica contra els Maltractaments**, també integrada per representants de la Policia Local i els Mossos d'Esquadra; l' Hospital Comarcal de l'Alt Penedès; els Serveis Socials de Vilafranca i l'Alt Penedès; el Centre d'Atenció Primària, l' ASSIR de d'Institut Català de la Salut; el Col·legi d'Advocats; Creu Roja Vilafranca i l'Associació Jurídica Themis.

⁵ La informació recollida en aquest apartat ha estat extreta de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

Malgrat existeixen recursos suficients per donar una resposta integral a la violència masclista, cal revisar **la coordinació** entre aquests per evitar buits en la prevenció i detecció de casos.

❖ En conjunt, no es disposa d'una **informació integrada** de les situacions de violència masclista a la Vila, fet que en dificulta l'abordatge integral. Les dades estadístiques sobre els casos de violència sovint es solapen entre els diversos serveis dificultant-ne l'obtenció d'estadístiques i dades precises.

Des de l'àmbit sanitari es detecta una baixa detecció dels casos de violència domèstica.

❖ **L'entorn rural de la Vila**, "on tothom es coneix" s'identifica com a obstacle alhora de denunciar o d'utilitzar els serveis locals existents: és probable que els casos atesos signifiquin una petita part dels casos reals de violència masclista.

❖ **La manca d'accés a l'habitatge i el context macroeconòmic de crisi** es llegeixen en termes de barreres en el procés de recuperació de les dones víctimes de violència.

❖ Des del Casal x la Igualtat s'ha endegat el treball per implicar als homes en la lluita contra la violència masclista en base a formació en **noves masculinitats**.

❖ Una de les àrees prioritzades per les persones entrevistades (pel 98 % del personal tècnic i pel 68 % de la ciutadania entrevista) és **treballar la prevenció de la violència masclista des del sistema educatiu. I, en concret, des de la teoria i pràctica coeducativa**.

En relació a la prevenció, des del Pla x la Igualtat es realitza un treball coordinat amb l'Oficina Tècnica de Joventut en base a tallers de prevenció de la violència masclista als IES de Vilafranca del Penedès.

4.2.3. ORIENTACIONS

- Revisar el **funcionament de la Comissió Tècnica contra els maltractaments** així com el treball conjunt entre les entitats i recursos membres.
- Millorar el coneixement de possibles situacions de violència masclista entre la **població estrangera** i adaptar l'abordatge integral de la violència masclista a les diverses realitats de les dones migrades; incloent-hi les diferències culturals, religioses i de classe social.
- Reforçar la detecció de casos de violència masclista des de **l'àmbit sanitari**.
- Des de la mateixa **Comissió tècnica contra els Maltractaments** s'apunten les següents recomanacions: cercar vies per implicar els estaments judicials d'àmbit comarcal a la Comissió i dotar de formació contínua al personal dels serveis membres de la Comissió Tècnica contra els Maltractaments així com a la resta de personal tècnic d'aquests.
- Formar als **mitjans de comunicació local** en com donar informació sobre els casos de violència masclista amb efectes realment informatius i de sensibilització activa.
- Crear un servei d'atenció a **infants** que han viscut o viuen situacions de violència.
- Implicar les diverses àrees de l'Ajuntament de Vilafranca en la **lluita contra la violència masclista**, a excepció de l'Oficina Tècnica de Joventut la qual ja hi treballa activament.
- Incorporar la **coeducació** com a valor transversal en els centres educatius de la Vila i com a política prioritària en la prevenció de la violència de gènere.
- Seguir treballant, amb la joventut vilafranquina, sobre la construcció i elecció de la parella així com sobre la **prevenció de les relacions abusives**.

4.2.4. Objectius, resultats i indicadors.

LÍNIA ESTRATÈGICA II: VIOLÈNCIA MASCLISTA

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>II.1. <i>Sensibilitzar a la població general sobre els diversos tipus de violència tot promovent el coneixement dels recursos existents.</i></p> <p>II.2. <i>Dotar de continuïtat el treball de prevenció de la violència masclista.</i></p> <p>II.3. <i>Millorar l'atenció a dones que han patit o pateixen violència i facilitar l'accés d'aquestes als diversos serveis d'atenció.</i></p>	<p>II.1.1. S'haurà incrementat el nombre d'accions informatives i de sensibilització adreçades a la població general.</p> <p>II.1.2. S'haurà garantit un espai de formació adreçat als professionals dels mitjans de comunicació local.</p> <p>II.2.1. S'haurà sensibilitzat al personal dels centres educatius i agents educatius del municipi, sobre el paper de la coeducació en la prevenció de la violència contra les dones.</p> <p>II.2.2. Les accions de sensibilització i formació en matèria coeducativa hauran arribat a les famílies de Vilafranca del Penedès.</p> <p>II.2.3. Es dotarà de continuïtat el treball de prevenció de les relacions abusives entre la infància i la joventut vilafranquina.</p> <p>II.3.1. Haurà augmentat, entre la població de la Vila , el coneixement i el grau d'ús dels recursos existents d'assessorament/atenció a la violència masclista.</p> <p>II.3.2. S'haurà realitzat una supervisió externa de la Comissió Tècnica contra els Maltractaments així com optimitzat el seu funcionament.</p> <p>II.3.3. S'haurà ampliat les prestacions dels serveis d'atenció tot donant cobertura als fills/filles de mares que han patit o pateixen violència masclista.</p>

INDICADORS GENERALS:

- Nombre d'accions realitzades per objectiu.
- Nombre de materials elaborats per objectiu.
- Nombre i tipus de serveis implicats per objectiu.
- Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu.
- Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu.

INDICADORS D'ACCIONS PER OBJECTIU:

II.1. *Sensibilitzar a la població general sobre els diversos tipus de violència tot promovent el coneixement dels recursos existents.*

- Nombre i tipologia de regidories/àrees de l'Ajuntament que participen en la commemoració del 25 de Novembre.
- Nombre i tipologia d'accions de sensibilització realitzades.
- Nombre d'hores de formació rebudes per l'equip professional dels mitjans de comunicació.
- Nombre de persones per sexe que han rebut la formació.
- Valoració mitjana de les persones assistents a la formació (per sexe).
- Grau de coneixements assolits per les persones beneficiàries de la formació (per sexe).
- Increment els espais adreçats a sensibilitzar/informar sobre violència masclista en les programacions locals.

II.2. *Dotar de continuïtat el treball de **prevenció** de la violència masclista.*

- Nombre i tipologia d'entitats i associacions que participen a la formació en el marc del Consell Escolar.-
- Valoració mitjana per sexe de les persones que han participat a la formació.
- Grau i forma de repercussió que la formació del Consell Escolar té en els centres educatius de la vila.
- Nombre i tipologia d'accions de sensibilització realitzades en l'àmbit coeducatiu.
- Nombre de nois i noies que participen als tallers/formació als IES.
- Valoració mitjana de la joventut que ha participat als tallers.
- Nombre i tipologia de demandes realitzades per la joventut vilafranquina i sorgides arrel dels tallers.

II.3. *Millorar l'**atenció** a dones que han patit o pateixen violència i facilitar l'accés d'aquestes als diversos serveis d'atenció.*

- Nombre de materials de difusió editats i distribuïts.
- Increment de consultes d'ús dels recursos existents per part de la ciutadania respecte al període anterior (per tram d'edat, sexe i procedència de la persona sol·licitant).
- Nombre de supervisions realitzades amb la Comissió Tècnica contra els Maltractaments al cap de cinc anys d'iniciar el Pla x la Igualtat.
- Nombre i tipologia de formacions anuals rebudes per la Comissió Tècnica contra els Maltractaments.
- Valoració mitjana de l'equip professional que ha rebut la formació.
- Increment d'hores del servei psicològic per atendre als fills i filles.
- Nombre de fills i filles atesos trimestralment.

ACTUACIONS QUE L'AJUNTAMENT JA DESENVOLUPA:

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS
Actes de commemoració del 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència de Gènere.	Pla x la Igualtat Biblioteca municipal Ràdio Vilafranca	Associacions i entitats diverses de la Vila Diputació Generalitat
Difusió, des dels mitjans de comunicació local, de la problemàtica de la violència masclista i la seva incidència a la Vila. Ex: espai En Clau d'Igualtat	Pla x la Igualtat	Mitjans de Comunicació Local
Tallers de prevenció de les relacions abusives (Talla amb els mals rotllos) als IES de secundària, a l'Escola d'Art Arsenal i als Programes de Garantia Social.	Pla x la Igualtat O.T. de Joventut	Escola d'Art Arsenal IES de secundària de Vilafranca del Penedès
Comissió tècnica contra els maltractaments des de 1997.	Pla x la Igualtat Serveis Socials Consell Comarcal	Policia Local, Mossos d'esquadra, Hospital Comarcal de l'Alt Penedès, ASSIR de l'Institut Català de la Salut, Col·legi d'Advocats, Serveis Socials Comarcals, Institut Català de la Salut- treballadora Social i Creu Roja
Formació adreçada a l'equip de la Comissió Tècnica contra els Maltractaments així com a tot/a aquell/a professional que intervingui en el procés.	Pla x la Igualtat	Comissió Tècnica contra els Maltractaments
Servei d'Atenció i Assessorament Psicològic per a dones que pateixen maltractaments.	Pla x la Igualtat Serveis Socials	Psicòloga
Atenció individualitzada en el Casal x la Igualtat	Pla x la Igualtat Serveis Socials	
Grup/taller de dones que han patit violència.	Pla x la Igualtat	

Servei d'assessoria jurídica	Pla x la Igualtat	Associació de Dones Juristes de Catalunya
Casa d'Acollida d'Urgències	Pla x la Igualtat Serveis Socials	Comissió Tècnica contra els Maltractaments Fundació AGI
Servei de teleassistència mòbil	Pla x la Igualtat Serveis Socials	Creu Roja

Accions de futur ⁶	ÀREES I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS	Temporalització		Pressupost estimat		
			Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €

II.1.1.	Continuïtat de les accions del Dia Internacional de la No Violència contra les dones, tot implicant les diverses àrees del consistori.	Pla x la Igualtat Resta de l'Ajuntament		2011	Contínua	*		
II.1.2. ⁷	Formació puntual i sensibilització a l'equip professional dels mitjans de comunicació sobre com informar en matèria de violència masclista.	Pla x la Igualtat Comunicació	Mitjans de comunicació local	2012	Puntual	*		
II.2.1.	Formació al Consell Municipal Escolar sobre teoria i pràctica coeducativa.	Pla x la Igualtat Educació	AMPA's	2012	Puntual	*		
II.2.2.	Accions de sensibilització/formació en coeducació adreçades a un públic familiar.	Pla x la Igualtat Biblioteca	AMPA's	2012	Puntual	*		

⁶ Les accions situades en les caselles en gris són les més prioritzades per les persones integrants de la Comissió Tècnica de Seguiment.

⁷ Les accions marcades en negreta són les més prioritzades en el taller amb la ciutadania.

Accions de futur	ÀREES I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS	Temporalització		Pressupost estimat			
			Any d'inici	Durada	- 6.000 €	Entre 6.000 i 12.000 €	+ 12.000 €	
II.2.3.a.	Continuïtat i reforç de les accions de prevenció de la violència masclista entre la joventut vilafranquina.	Pla x la Igualtat O.T. Joventut	Diputació Generalitat IES de la Vila	2011	Contínua	*		
II.2.3.b.	Realitzar accions/tallers de prevenció de les relacions abusives entre la infància.	Pla x la Igualtat Educació	Diputació Generalitat Escoles Bressol CEIPS's	2012	Puntual	*		
II.3.1.a.	Actualització del dossier de recursos locals i comarcals d'atenció a la violència.	Pla x la Igualtat	Comissió Tècnica contra els Maltractaments	2012	Puntual	*		
II.3.1.b.	Incorporació a la pàgina web municipal dels serveis i recursos existents d'atenció a la violència masclista.	Pla x la Igualtat Comunicació	Comissió Tècnica contra els Maltractaments	2011	Puntual	*		
II.3.1.c.	Cerca de vies per accedir i donar a conèixer els serveis d'atenció a les dones immigrants que molt sovint resten desinformades.	Pla x la Igualtat Comunicació Oficina Tècnica de Ciutadania	Associacions/entitats de cooperació/immigració	2012	Contínua	*		
II.3.2.	Supervisió anual i mòduls de formació anuals de la Comissió Tècnica contra els Maltractaments.	Pla x la Igualtat Serveis Socials	Comissió Tècnica contra els Maltractaments	2011	Contínua		*	

Accions de futur ⁸	ÀREES I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS	Temporalització		Pressupost estimat			
			Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €	
II.3.3.	Incorporació del servei d'atenció psicològica adreçat als fills/filles de dones que han patit o pateixen violència masclista els serveis que ja s'ofereixen des del Casal x la Igualtat.	Pla x la Igualtat Serveis Socials	Comissió Tècnica contra els Maltractaments	2013	Contínua		*	

⁸ Les accions situades en les caselles en gris són les més prioritzades per les persones integrants de la Comissió Tècnica de Seguiment.

4.3. LÍNIA ESTRATÈGICA III: PARTICIPACIÓ SOCIOPOLÍTICA

4.3.1. MARC CONCEPTUAL

La participació de les dones és un element fonamental en la construcció d'una societat més democràtica, però la millora i l'ampliació de la seva participació no serà possible mentre no es diversifiqui i s'ampliï el concepte de ciutadania, donant un veritable valor a la **democràcia participativa**, perquè la construcció de les societats és sempre el resultat de la interacció entre les accions de les institucions i els espais de relació social, allà on dones i homes desenvolupem les nostres activitats quotidianes i satisfem les nostres necessitats, materials, afectives, intel·lectuals...

La distribució de rols socials entre dones i homes i, de vegades, el pes de les institucions, ha frenat, o fins i tot ha impedit, la participació, i en el cas de les dones, aquests impediments han tingut una dimensió específica, atesos els components discriminatoris i sexistes dels mecanismes de representació i participació tradicionals. Per això, i per la persistència amb què, malgrat tot, les dones han anat intervenint en tot el trajecte històric, amb ple protagonisme i autoritat en la gestió col·lectiva de l'espai social, així com en la seva transformació, el concepte de participació té una rellevància especial.

La democràcia comporta la presència equilibrada de dones i homes en els òrgans i els llocs de presa de decisió col·lectiva, i la igualtat requereix la participació i la **representació paritària** en la vida política, social, cultural i econòmica. Les dones constitueixen la meitat de la ciutadania i la presència pública reduïda, i moltes vegades deformada, representa una pèrdua per al conjunt de la societat. Cal avançar, doncs, cap a un nou concepte de ciutadania que permeti articular la complexitat de les diferents identitats i integrar les diverses formes de participació, totes elles necessàries per a la creació del teixit social i el desenvolupament d'uns valors democràtics. Una nova ciutadania basada en la igualtat, la diversitat i el pluralisme, que no respongui únicament a l'universal masculí, sinó que reconegui el valor de l'experiència femenina.

Les **associacions** han estat i són una eina de participació i de relació per a les mateixes dones (espais de relació, d'ajuda mútua, de creació o dinamització cultural, espais de resistència o combat). Però, també són una eina de progrés i de cohesió social. L'aportació dels grups i entitats de dones, així com de moltes dones que des de les seves diferents opcions polítiques han treballat en l'àmbit local, ha incidit de manera decisiva en aspectes com les reformes jurídiques, els canvis de mentalitats i la conceptualització de les polítiques dels partits i els sindicats.

L'exercici de la ciutadania des d'una perspectiva de gènere planteja la incorporació de nous eixos de treball, que hauran de ser assumits per les polítiques públiques i pels professionals que hi treballen. Aquesta perspectiva posa sobre la taula usos i necessitats que cal tenir en compte, tant en el disseny i planificació de les polítiques, com en el planejament de les ciutats. Cal incorporar conceptes i solucions que ajudin a resoldre conflictes i sobrecàrregues, no per la via de la crisi, sinó facilitant el canvi cultural i social que s'està produint.

4.3.2. PINZELLADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA⁹

❖ Vilafranca del Penedès disposa d'una **gran diversitat i riquesa d'entitats i associacions** que conformen un actiu i fort teixit associatiu. Actualment a Vilafranca trobem unes 300 associacions o entitats inscrites en el registre.

❖ El 44% de la població de la Vila pertany a alguna entitat o associació. Malgrat no disposem de dades desagregades per sexe sobre els índexs d'associacionisme, les dones es troben infrarepresentades en les **presidències** del teixit associatiu, tan sols el 33% de les entitats estan presidides per dones.

La **tradicció i els rols sexuals** estan presents en la majoria d'entitats, donat que aquelles associacions més relacionades amb la funció reproductiva i de cura, principalment les d'àmbits social, educatiu o sanitari, són presidides per una majoria de dones. En contrast, altres entitats de caràcter més competitiu o que requereixen de més representació institucional (esports, cultura...) són presidides en major grau per homes.

❖ Es espais cedits des del **Casal x la Igualtat** faciliten la creació i manteniment des xarxes informals entre dones.

❖ En l'actualitat no existeix a la vila una associació que s'adreci a treballar per les **necessitats estratègiques** de les dones, si bé, existeixen dues associacions formades bàsicament per dones i que treballen per respondre a necessitats pràctiques de les dones.

❖ El consistori compta amb el **Consell Municipal per la Igualtat**, l'objectiu del qual és fer efectiu el principi d'igualtat entre homes i dones en les polítiques públiques del municipi. El Consell Municipal x la Igualtat està format per 24 persones (2009), amb poca participació masculina: 21 dones i 3 homes.

❖ En la distribució de la participació de dones i homes en els diversos **Consells Sectorials Municipals** es torna a reproduir la distribució sexuada per àrees: els homes són majoria en àmbits com esports o medi ambient però el treball educatiu i de cura segueix recaient en les dones (Consell Municipal Escolar i Consell de Serveis Socials). Aquesta segregació també es reflecteix en la participació de dones i homes als tallers i comissions organitzades des del consistori pels diversos processos participatius endegats fins el moment.

4.3.3. ORIENTACIONS

▪ **Incentivar la participació femenina** a tot els àmbits i nivells associatius del municipi, la qual cosa permetria democratitzar les entitats i trencar amb els estereotips de gènere encara reflectits en el teixit associatiu de la Vila.

▪ Mantenir i continuar promovent la generació de **xarxes informals de dones**.

▪ Implicar als homes en el **Consell Municipal per la Igualtat**. Cercar vies per tal que el treball del Consell Municipal per la Igualtat arribi al conjunt de les entitats i associacions que hi participen i no tan sols a les persones representants que hi assisteixen.

▪ Incorporar la perspectiva de gènere així com el criteri de paritat en els **espais formals de participació** endegats des de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.

▪ Incloure la perspectiva de gènere a les **bases reguladores per a la concessió de subvencions**, incorporació que facilitaria la reflexió i el replantejament des del teixit associatiu.

4.3.4. Objectius, resultats i indicadors.

⁹ La informació recollida en aquest apartat, ha estat extreta de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

LÍNIA ESTRATÈGIA III: PARTICIPACIÓ SOCIOPOLÍTICA

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>III.1. <i>Dinamitzar l'associacionisme femení i promoure la igualtat entre el teixit associatiu de la Vila.</i></p> <p>III.2. <i>Obrir la participació ciutadana a aquelles dones més allunyades dels canals de participació i del teixit associatiu de la Vila.</i></p> <p>III.3. <i>Promoure la participació de dones i homes en igualtat en els espais de participació municipals.</i></p>	<p>III.1.1. Les entitats i associacions de la Vila s'hauran format en perspectiva de gènere i igualtat.</p> <p>III.1.2. S'haurà fomentat la participació femenina en aquells sectors associatius més masculinitzats així com la participació masculina en aquells sectors més feminitzats.</p> <p>III.1.3. S'inclouran criteris d'igualtat i perspectiva de gènere en les bases reguladores per a la concessió de subvencions.</p> <p>III.2.1. Des del Casal x la Igualtat es donarà suport a aquells grups/associacions que treballin pels interessos estratègics de les dones.</p> <p>III.3.1. S'inclourà la perspectiva de gènere i el principi d'igualtat en els espais i processos participatius liderats des de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.</p> <p>III.3.2. Els 8 Consells Sectorials Municipals seran formats en perspectiva de gènere i en el principi d'igualtat.</p>

INDICADORS GENERALS:

- Nombre d'accions realitzades per objectiu.
- Nombre de materials elaborats per objectiu.
- Nombre de canals de difusió utilitzats per objectiu.
- Nombre i tipus de regidories implicades per objectiu.
- Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu.
- Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu.

INDICADORS D'ACCIONS PER OBJECTIU:

III.1. *Dinamitzar l'associacionisme femení i promoure la igualtat entre el teixit associatiu de la Vila.*

- Nombre i tipologia d'entitats i associacions que es beneficien de la formació.
- Nombre de persones (per sexe) pertanyents a entitats i associacions que han rebut la formació.
- Valoració mitjana de les persones assistents a la formació (per sexe).
- Valoració mitjana de l'aplicabilitat de la formació (per sexe).
- Grau de coneixements assolits per les persones beneficiàries de la formació (per sexe).
- Nombre i tipologia d'entitats i associacions que incorporen principis d'igualtat/paritat en els seus estatuts, projectes o programes.
- Nombre i tipologia de regidories de l'Ajuntament de Vilafranca que incorporen criteris d'igualtat/paritat a les bases reguladores per a la concessió de

III.2. *Obrir la participació ciutadana a aquelles dones més allunyades dels canals de participació i del teixit associatiu de la Vila.*

- Nombre de dones (per tram d'edat i procedència) que han rebut formació en participació social i política al llarg del període 2011-2015.
- Nombre i tipologia de formacions organitzades des del consistori en matèria de participació

social i política de les dones (durant el període 2011-2015).

- Nombre de persones (per tram d'edat, sexe i procedència) incorporades a les associacions, entitats i espais de formació al llarg del període 2011-2015.

III.3. *Promoure la participació de dones i homes en igualtat en els espais de participació municipals.*

- Nombre de tallers i processos participatius organitzats des del consistori que incorporen al perspectiva de gènere.
- Percentatge d'homes i dones participants als tallers i comissions participatives organitzades des del consistori (durant el període 2011-2015).
- Nombre i tipologia de Consells Sectorials Municipals beneficiaris de la formació en polítiques d'igualtat i perspectiva de gènere.
- Nombre de participants als Consells Sectorials Municipals (per tram d'edat, sexe i procedència) participants a la formació en perspectiva de gènere i igualtat.

ACTUACIONS QUE L'AJUNTAMENT JA DESENVOLUPA:

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS
Dinamització del Casal x la Igualtat com a espai de trobada d'associacions i grups de dones.	Pla x la Igualtat	Associacions i entitats diverses de la Vila Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya (ICD)
Dinamització del Casal x la Igualtat: formacions, tallers i seminaris programats trimestralment .	Pla x la Igualtat	Associacions i entitats diverses de la Vila Diputació Generalitat
Espais cedits per al treball d'associacions i entitats.	Pla x la Igualtat	Associacions Ginesta, Associació de puntaires Els Boixets de Vilafranca, Associació Lliga Reumatològica, grups autònoms...
Accions formatives amb el Consell Municipal per la Igualtat, com a òrgan de participació ciutadana.	Pla x la Igualtat	Associacions i entitats diverses de la Vila
Formació en noves tecnologies i us d'internet adreçada a les dones de la vila	Pla x la Igualtat Servei de la Societat de Coneixement.	Àgora Generalitat

Accions de futur ¹⁰	ÀREES I SERVEIS DE L'AJUNTAMENT IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS	Temporalització		Pressupost estimat		
			Any d'inici	Durada	- 6.000 €	Entre 6.000 i 12.000 €	+ 12.000 €
III.1.1. i III.1.2. Formació dirigida al teixit associatiu per incorporar la perspectiva de gènere i el principi d'igualtat a les entitats/associacions.	Pla x la Igualtat Participació Ciutadana Cultura	Associacions i entitats diverses de la Vila	2011	Puntual	*		

¹⁰ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrats de la Comissió Tècnica de Seguiment. Les accions marcades en negreta són les més prioritzades en el taller amb la ciutadania.

Accions de futur ¹¹	ÀREES I SERVEIS MUNICIPALS IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS	Temporalització		Pressupost estimat			
			Any d'inici	Durada	- 6.000 €	Entre 6.000 i 12.000 €	+ 12.000 €	
III.1.3.	Incorporació de nous criteris de puntuació de l'accés a subvencions que incorporin principis d'igualtat	Pla x la Igualtat Resta d'àrees que atorguin subvencions	Associacions i entitats diverses de la Vila	2013	Puntual	*		
III.2.1.a	Formació per a la participació política i social adreçada a les dones associades de la Vila.	Pla x la Igualtat Participació	Associacions i entitats diverses de la Vila	2013	Puntual	*		
III.2.1.b	Incorporació en el marc de les fires de maig d'un espai compartit dedicat a les entitats i associacions de la Vila com a punt d'informació per a la ciutadania i de d'on es visibilitzi l'associacionisme femení.	Pla x la Igualtat Participació	Associacions i entitats diverses de la Vila	2012	Puntual	*		
III.2.2.	Projecte d'informació sobre els serveis i teixit associatiu del municipi adreçat a aquella ciutadania més allunyada dels canals de comunicació i participació: joventut, dones en edat reproductiva i dones d'origen estranger.	Pla x la Igualtat Participació Joventut Oficina Tècnica de Ciutadania	Associacions i entitats diverses de la Vila	2012	Contínua	*		
III.3.1.	Aplicació de quotes per sexe i edat en accions de participació local i en els tallers de participació ciutadana així com entre les persones conferenciantes o participants.	Pla x la Igualtat Participació Resta d'Àrees de l'Ajuntament			Contínua	*		
III.3.2.	Formació puntual en perspectiva de gènere i principi d'igualtat a les persones membres dels Consells Sectorials Municipals	Pla x la Igualtat Àrees/regidories de l'Ajuntament amb Consell Sectorial		2011	Puntual	*		

¹¹ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrats de la Comissió Tècnica de Seguiment. Les accions marcades en negreta són les més prioritzades en el taller amb la ciutadania.

4.4. LÍNIA ESTRATÈGICA IV: PARTIMENT DEL TREBALL I USOS DELS TEMPS

4.4.1. MARC CONCEPTUAL

La progressiva incorporació de les dones en l'espai públic i la presència important de les dones en el món laboral han tingut impactes perversos en la vida de les dones.

D'una banda, la **participació de les dones en l'economia i l'ocupació** es veu marcada per una major precarització; més presència en economia submergida, menors salaris, major temporalitat, segregació horitzontal –sectors professionals feminitzats i poca diversificació de les opcions– i segregació vertical –dificultats per a accedir a càrrecs de responsabilitat o comandament–. Tot això es tradueix en una menor capacitat econòmica, menors possibilitats d'accés a un habitatge adequat i a un espai propi, major risc de pobresa... La situació encara és més greu en el cas de les dones migrades, dones gitanes, dones amb discapacitats, treballadores sexuals, treballadores agràries... Així doncs, les discriminacions directes i indirectes per motius de gènere que persisteixen a nivell laboral presenten un panorama que, sens dubte, cal superar.

D'altra banda, la configuració dels rols tradicionals i de les tasques assignades no s'ha modificat en l'àmbit privat, en l'**espai domèstic**, on continua persistint la cronificació d'una situació de desigualtat en què les dones assumeixen la major part de les càrregues domèstiques i dels treballs de cura i atenció, que a més, són "invisibles" i no remunerats. La necessitat vital d'aquests treballs, d'una banda, i la necessitat de l'aportació econòmica, d'una altra, generen una dinàmica perversa de **sobrecàrrega de les dones**, amb jornades dobles i triples, que aguditza les discriminacions. Aquesta situació s'agreuja amb els canvis de les modalitats familiars, amb una existència cada vegada més elevada de famílies monoparentals on la dona assumeix totes les responsabilitats familiars.

Aquesta problemàtica ha portat a parlar de la necessitat de conciliar la vida personal, familiar i professional. Però, moltes de les polítiques de conciliació posades en marxa fins l'actualitat han contribuït més a afermar les dones en el rol de mares i esposes i que no a fomentar la responsabilitat dels homes en les tasques domèstiques i la cura dels infants i les persones dependents. Per això, cal parlar de **corresponsabilitat** en l'àmbit domèstic, a partir de la col·laboració i la responsabilitat compartida dels membres d'una estructura familiar.

Posar fi a la invisibilitat d'aquest treball significa donar-li valor i reconèixer que es tracta d'una activitat de sostenibilitat social i econòmica que possibilita el funcionament del mercat. Cal treballar per una corresponsabilitat pública i social que tendeixi a transformar les formes de producció i d'organització del treball actuals i aportï noves maneres d'entendre la ciutadania. Necessitem ciutats cuidadores, amb administracions locals exemplificadores, que promoguin la cultura i la pràctica de conciliació i la corresponsabilitat, que promoguin empreses cuidadores i socialment responsables, que amplïïn i diversifiquin les mesures de suport a les famílies i d'atenció a les persones dependents.

4.4.2. PINZELADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA¹²

❖ La crisi ha afectat durament la Vila, amb una taxa d'atur registrat del 15,84% (agost de 2010), xifra per damunt de la comarca de l'Alt Penedès (13,98%) i de la mitjana catalana (14,09%).

Malgrat el context macroeconòmic actual ha tingut un impacte important sobre el sector de la construcció i, per tant, sobre els homes, **l'atur femení a Vilafranca (16,69%) continua sent superior al masculí (15,17%)**; situant-se per sobre de les taxes d'atur femení de nivells territorials superiors.

Entre les dones, el grup d'edat que presenta major presència a l'atur es troba entre els 30 i 40 anys, edat reproductiva. La distribució de l'atur femení, denota, entre d'altres factors, la **manca**

¹² La informació recollida en aquest apartat, ha estat extreta de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

de serveis per a la conciliació de la vida familiar i laboral o bé que la corresponsabilitat encara dista d'haver-se assumit.

Quant a la població d'origen estranger, l'atur masculí (71, 58%) és força superior al femení (28, 42 %). Aquí es vol apuntar que molt sovint les estadístiques duen a engany ja que moltes dones migrants no declaren la disposició de treball en l'esfera laboral. D'altra banda, el treball de cura o d'hostaleria, majoritàriament exercit per dones migrades, s'ubica molt sovint dins del mercat negre; **La majoria de dones migrants treballen sense contracte, en treballs poc reconeguts, ubicats en l'àmbit privat i domèstic.** Aquesta situació dificulta tant la regularització com l'organització social de les dones migrants.

❖ **Les assignacions de rols de gènere** es tradueixen en una important **segregació horitzontal** en el mercat de treball. S' observa un clar predomini de l'ocupació masculina en els sectors de la indústria, la construcció i l'agricultura, així com una forta feminització del sector educatiu, sanitari, de serveis socials i personal domèstic. Així, les professions on hi ha més dones són aquelles que tenen menys oferta i que estan menys valorades i reconegudes socialment.

Segons dades de l'Idescat, l'any 2001¹³, de la població anomenada "no activa" el 59,3% eren dones "ocupades" en el treball reproductiu i del total de persones de Vilafranca del Penedès que es dedicaven al treball reproductiu, el **98, 3% eren dones.**

L'existència d'un **sostre de vidre**, la necessitat d'una gran dedicació per ser directiva, situa barreres per accedir als càrrecs directius i dificulta que moltes dones puguin ocupar aquestes posicions per manca de compatibilitat amb les "seves" responsabilitats domèstiques i familiars: l'any 2001, de les persones que ocupaven **càrrecs directius** a la Vila, tan sols un 29 % eren dones. La relació del nombre d'homes formats a l'**escola d'emprenedoria** Àgora amb el nombre d'empreses consolidades per homes és del 72 %. Aquesta mateixa relació per a les dones és del 43%, quasi la meitat. Així, a les dones, degut a les seves múltiples càrregues, els resulta més complicat materialitzar els seus projectes emprenedors.

Tot i que des de Vilafranca del Penedès s'han endegat accions i projectes adreçats a la igualtat d'oportunitats en el mercat de treball, manca una **política global** que impliqui a tots els agents socials i econòmics.

❖ Quant als **usos dels temps**, el 68 %¹⁴ de la població ocupada treballa entre 36 i 40 hores setmanals. En el 64 % de les llars de Vilafranca la dona és la persona encarregada de la neteja i manteniment, enfront l' 1% d'homes que es fan càrrec d'aquestes tasques (per sota de la mitjana de la província de Barcelona).

La persona que es fa càrrec dels membres de la llar, de les persones malaltes o amb discapacitat és la dona en el 52% dels casos.

En relació a la disponibilitat de **temps lliure** destaca el fet que un 31% de les persones diuen disposar-ne de poc. És evident que aquesta dada caldria analitzar-la tenint en compte les variables sexe i edat.

Existeix una distribució de l'**oci de la gent gran** de la Vila diferenciada entre homes i dones. Les opcions de les dones grans reflecteixen la seva preocupació per la salut i una major necessitat d'espais formals per treballar-la ja que, en el seu rol de "mestresses" i àvies, no disposen d'aquests en el seu dia a dia.

No tenim informació diferenciada per sexe sobre les demandes i opcions d'oci de les **noies i nois** de Vilafranca del Penedès per tal de valorar-ne la cobertura que se'n dóna des de l'Ajuntament de Vilafranca.

¹³No es disposa de dades més recents segregades per sexe.

¹⁴Dades extretes de "Polítiques de temps des d'una perspectiva de gènere. Marc analític i operatiu i estudi de casos de Mataró, Castelldefels i Vilafranca del Penedès. Ajuts a la Recerca Francesca Bonnemaison, Imma Quintana, 2006.

4.4.3. ORIENTACIONS

- Seguir sensibilitzant la població femenina vers la seva autonomia econòmica, social i personal, **vers el seu empoderament**.
- Continuar amb la promoció de polítiques actives d'ocupació adreçades a superar la segregació del mercat de treball a Vilafranca del Penedès. A tall d'exemple, senyalem el projecte endegat **Igualem**, el qual cerca desnaturalitzar l'assignació estereotipada de feines en funció del sexe.
- Promoure la **corresponsabilitat** entre els homes respecte a les tasques domèstiques i de cura, seguint treballant des del Casal x la Igualtat en clau de **noves masculinitats**.
- Apostar per les mesures de **conciliació de les vides familiar i laboral** en base a les necessitats i demandes recollides: la manca de corresponsabilitat a la llar, la insuficiència de serveis de proximitat i els horaris d'aquests, la creació d'espais i serveis familiars de proximitat...
- Seguir treballant per evitar que el treball domèstic i de cura, protagonitzat en la seva majoria per dones migrants, se submergeixi encara més. Aquí cal destacar el **projecte Emergim**, el qual treballa per la regularització i professionalització dels serveis de neteja i d'atenció a la llar.

Incorporar **accions ocupacionals específiques** per a les dones migrades del municipi.

- Generar mesures de sensibilització en clau d'igualtat d'oportunitats entre homes i dones adreçades a **l'empresariat vilafranquí**.
- Facilitar eines per l'**alfabetització digital** de les dones grans i de les dones migrants.
- Incorporar l'aportació del treball reproductiu a **l'anàlisi econòmica** de la zona.
- Generar vies d'apropament als **interessos i expectatives d'oci dels homes i dones grans així com de les noies i nois** de la Vila, de forma diferenciada, per tal d'assegurar-ne una millor cobertura.

4.3.4. OBJECTIUS, RESULTATS I INDICADORS

LÍNIA ESTRATÈGICA IV: REPARTIMENT DEL TREBALL I USOS DELS TEMPS

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>IV.1. <i>Impulsar un nou model d'organització social i territorial que permeti equilibrar els temps de les persones i els treballs.</i></p> <p>IV.2. <i>Regularitzar el treball submergit en el qual les dones, sobretot les immigrants, tenen major presència.</i></p> <p>IV.3. <i>Promoure la presència de dones i homes en el mercat de treball remunerat en condicions d'igualtat de tracte i d'oportunitats..</i></p>	<p>IV.1.1. El treball de cura i domèstic s' haurà dignificat simbòlicament des de l'Ajuntament i d' altres agents econòmics i socials del municipi.</p> <p>IV.1.2. Es generaran vies d'apropament als interessos i expectatives d'oci d'homes i dones grans així com de nois i noies de la Vila per tal de donar-ne millor cobertura.</p> <p>IV.1.3. S'haurà creat un servei que faciliti la conciliació de la vida personal, familiar i laboral d'homes i dones al llarg de tot el cicle vital.</p> <p>IV.1.4. Es continuarà amb el treball endegat des del Casal x la Igualtat sobre noves masculinitats</p> <p>IV.2.1. Es reprendran projectes de regularització i professionalització dels serveis de neteja i de cura (Ex: Projecte Emergim).</p> <p>IV.3.1. S'endegaran mesures de sensibilització en clau d'igualtat d'oportunitats entre l'empresariat vilafranquí.</p> <p>IV.3.2. l'Ajuntament de Vilafranca incorporarà criteris d'igualtat d'oportunitats en la contractació d'empreses.</p> <p>IV.3.3. Es dotarà de continuïtat a les polítiques actives d'ocupació adreçades a superar la segregació en el marcat de treball (Ex: Igualem).</p>

INDICADORS D'ACCIONS PER OBJECTIU:

- Nombre d'accions realitzades per objectiu.
- Nombre de materials elaborats per objectiu.
- Nombre de canals de difusió utilitzats per objectiu.
- Nombre i tipus de regidories implicades per objectiu.
- Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu.
- Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu.

INDICADORS D'OBJECTIUS

IV.1. *Impulsar un nou model d'organització social i territorial que permeti equilibrar els temps i els treballs.*

- Nombre i tipologia d'accions de sensibilització per any realitzades.
- Nombre i tipologia d'accions de difusió a l'entorn de la conciliació realitzades.
- Nombre i tipologia de canals de comunicació participants en la difusió.
- Concreció de l'estudi sobre temps lliure/d'oci d'homes i dones en funció del cicle vital.
- Nombre d'àrees i regidories que han participat a l'estudi.
- Impacte de l'estudi.
- Nombre i tipologia d'accions incorporades arrel dels resultats de l'estudi.
- Nombre de gestions i accions realitzades per materialitzar el servei per a la conciliació familiar.
- Grau de concreció del servei per a la conciliació de la vida familiar després de tres anys d'iniciar el Pla x la Igualtat.
- Nombre i tipologia d'accions realitzades a l'entorn de les noves masculinitats.
- Nombre de persones beneficiàries de la formació (per tram d'edat, sexe i pertinença/ no pertinença a una associació o entitat).

IV.2. *Regularitzar el treball submergit en el qual les dones, sobretot les immigrants, tenen major presència.*

- Nombre i tipologia d'accions i/o projectes realitzats amb l'objectiu IV.2. després de quatre anys d'aprovar el Pla x la Igualtat.
- Nombre de dones participants en els projectes de regularització (per tram d'edat i procedència).
- Nombre de dones (per tram d'edat i procedència) que finalitzen els projectes.
- Nombre de dones participants que s'incorporen al mercat laboral regularitzat al finalitzar el període d'implementació del Pla x la Igualtat. (2015).
- Nombre de dones que endeguen una empresa/cooperativa al finalitzar el període d'implementació del Pla x la Igualtat. (2015).

IV.3. *Promoure la presència de dones i homes en el mercat de treball remunerat en condicions d'igualtat de tracte i d'oportunitats*

- Nombre d'empreses beneficiàries d'una acció d'informació o sensibilització.
- Nombre d'empreses assessorades per any en temes d'igualtat d'oportunitats i mesures de conciliació.
- Nombre d'empreses que incorporen noves mesures de conciliació i tipologia d'aquestes.
- Impacte (canvis esperat si no esperats) que les intervencions d'informació i assessorament tenen sobre l'empresariat.

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES I SERVEIS MUNICIPALS IMPLICATS	ENTITATS I SERVEIS EXTERNS IMPLICATS
Projecte Equal “Tempora” (juny de 2002- març de 2004) – Tots els temps en un temps- El qual cerca la elaboració d'un model de conciliació del treball i vida quotidiana que tingui en compte l'articulació del temps i l'espai laboral, domèstic i familiar partint de les necessitats i les demandes de cada territori en serveis de suport. Es treballa des de l'àmbit educatiu.	Servei de Foment de l'Ocupació Pla x la Igualtat Serveis Socials	Associacions i entitats diverses de la Vila Diputació Generalitat
“Conviure és compartir” (1997- actualitat): Concurs de calendaris anual sobre la conciliació i la corresponsabilitat.	Pla x la Igualtat	
Tallers, seminaris i conferències diverses sobre conciliació i noves masculinitats.	Pla x la Igualtat	
Tallers i formacions sobre noves masculinitats i corresponsabilitat.	Pla x la Igualtat	
Projecte Equal “Emergim” (maig 2002 – desembre 2004) : Regularització i reconeixement de les condicions laborals de dones treballadores de la llar.	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació Serveis Socials OAC	
Projecte ILO SER 4 (juny 21004 – juliol 2005): Inserció en el sector serveis a dones en situació d'atur i amb alguna dificultat d'accés al mercat de treball.	Servei de Foment de l'Ocupació Pla x la Igualtat Serveis Socials	
Formació Dona Empresària des del centre d'emprenedoria ÀGORA	Servei de Foment de l'Ocupació Centre Àgora	
Projecte “DONA, ARA TU” (desembre 2007 – juny 2008) : Inserció en el mercat de treball de dones aturades amb risc d'exclusió social.	Servei de Foment de l'Ocupació Pla x la Igualtat Serveis Socials	
Projecte Equal “Igualtem” (març 2005 – desembre 2007) : adreçat a desnaturalitzar l'assignació de treballs i ocupacions en funció del sexe.	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació Serveis Socials OAC	

Accions de futur ¹⁵		ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	Temporalització		Pressupost estimat		
				Any d'inici	Durada	- 6.000 €	Entre 6.000 i 12.000 €	+ 12.000 €
IV.1.1.a.	Accions de sensibilització adreçades a la població general per promoure la dignificació del treball de les dones.	Pla x la Igualtat Foment de l'Ocupació		2012	Contínua	*		
IV.1.1.b.	Difusió (interna i externa) de la Llei de mesures de conciliació	RRHH Pla x la Igualtat Comunicació Servei de Foment de l'Ocupació		2011	Puntual	*		
IV.1.2.	Estudi local sobre els interessos i expectatives d'oci d'homes i dones en funció del cicle vital.	Pla x la Igualtat Gent Gran Joventut Participació	Auditoria externa	2013	Puntual	*		
IV.1.3.	Servei municipal adreçat a facilitar la conciliació del dia a dia de la vida familiar.	Pla x la Igualtat Educació Serveis Socials		2013	Contínua		*	
IV.1.4.	Continuïtat en la formació sobre noves masculinitats adreçada a la població general de Vilafranca.	Pla x la Igualtat Joventut		2011	Contínua		*	
IV.2.1.	Incorporació de projectes adreçats a: - professionalització del treball domèstic i de cura adreçat a dones immigrants i dones majors de 45 anys (continuïtat Projecte Emergim). - promoció d'empreses/cooperatives dedicades a la neteja o a la restauració.	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació Serveis Socials	Diputació Generalitat	2013	Puntual		*	

¹⁵ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrats de la Comissió Tècnica de Seguiment.
Les accions marcades en negreta són les més prioritzades en el taller amb la ciutadania.

IV.3.1.	Accions de promoció de les polítiques d'igualtat entre el teixit empresarial vilafranquí: estudi del teixit empresarial, assessorament sobre el disseny de plans d'igualtat.	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació		2012	Contínua	*		
IV.3.2.	Inclusió de criteris d'igualtat en els plecs de clàusules que regeixen les contractacions municipals.	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació RRHH		2013	Contínua	*		
IV. 3.3.	Premi o acte de reconeixement públic per a aquelles empreses que apliquin mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral.	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació		2012	Puntual	*		
IV.3.3.	Projecte de promoció activa d'ocupació adreçat a superar la segregació en el mercat laboral (recuperació/readaptació del projecte Igualem).	Pla x la Igualtat Servei de Foment de l'Ocupació		2013	Puntual	*		

4.5. LÍNIA ESTRATÈGICA V: COEDUCACIÓ, FORMACIÓ I PRODUCCIÓ CULTURAL

4.5.1. MARC CONCEPTUAL

L'educació i la formació són essencials per al desenvolupament de les societats i constitueixen un dels principals sistemes de transmissió de valors socials i culturals que conformen els patrons de comportament. Treballar per modificar els valors que perpetuen les discriminacions i subordinacions envers les dones és una feina que s'ha de fer mitjançant l'educació i la formació. Les persones, quan adquireixen coneixement, tenen accés a més opcions, a un treball remunerat adient, a més possibilitats d'evolució, i el conjunt de la societat se'n beneficia. És per això que l'educació s'entén com un dret universal bàsic per l'emancipació de les persones, a més de ser un mitjà de difusió del coneixement i la informació. És, per tant, imprescindible, no només que les dones tinguin un **accés igualitari a l'educació i la formació**, sinó també, que connectin d'una manera directa amb l'escola i participin en les polítiques educatives per tal de revisar la unidireccionalitat de les capacitats i habilitats que desenvolupa la cultura escolar i potenciar la creativitat per a repensar el propi projecte de vida.

La **coeducació** és el principi bàsic que ha d'assegurar la participació i el desenvolupament de totes les persones sense distincions, i ha de ser considerada com a eina imprescindible per a desenvolupar la cultura de la diversitat, la igualtat i la no-violència. Alhora, la coeducació ha de permetre corregir els estereotips i la jerarquització de gènere que encara persisteixen a l'escola mixta, fruit d'uns plantejaments educatius que tendeixen a reproduir i reforçar la cultura androcèntrica. La coeducació és l'única mesura preventiva per eradicar la violència masclista; només des de la igualtat, i el respecte i la valoració de la diferència, es pot assolir una societat més lliure, segura i justa per les dones.

La legislació educativa, des de l'any 1990 (Llei d'ordenació del sistema educatiu), afirma que s'ha d'evitar la discriminació per raó de sexe i planificar l'educació igualitària. La Llei Orgànica d'Educació (LOE) de 2006 es basa en els principis d'equitat, igualtat, inclusió i no discriminació, i promou l'eliminació dels obstacles que dificultin la plena igualtat entre dones i homes. Inclou l'educació per la ciutadania com a matèria específica i l'educació en valors com element transversal. També destaca la cooperació i la col·laboració de les administracions educatives amb les corporacions locals en la planificació i implementació de les polítiques educatives. Les principals respostes educatives a aquests reptes són els Projectes Educatius de Ciutat, els Plans Educatius d'Entorn i els Projectes Educatius de Centre, en els que l'administració local juga un important paper, especialment en els dos primers.

La participació en la creativitat cultural també ha de ser un element primordial a l'hora de vetllar per la visibilització de les dones i de treballar per la transformació del rol de "dones passives consumidores" de cultura a "**dones actives creadores**" de cultura. Cal també destacar la importància d'universalitzar i promoure l'accés de les dones a les noves tecnologies de la informació i del coneixement que s'han convertit en instruments quotidians i necessaris.

4.5.2. PINZELADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA¹⁶

❖ En el conjunt dels centres educatius de la Vila, al llarg del curs **2009-2010**, s'han matriculat **7.041 alumnes**. El pes més important d'alumnat matriculat correspon a l'Educació Primària amb una davallada de l'alumnat inscrit a Educació infantil: la baixada del nombre de naixements que va començar a constatar-se el darrer trimestre de l'any 2008 a Catalunya, comença a notar-se a Vilafranca.

En relació a les places disponibles per nombre de criatures menors de 6 anys, des de les **Llars d'Infants municipals** se n'ofereixen 371 i des dels **Centres d'Educació infantil**, 1425. Si tenim en

¹⁶ La informació recollida en aquest apartat, ha estat extreta de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

compte que l'any 2010 la població total de 0 a 3 anys és de 2001 criatures (993 nenes i 1.008 nens) es conclou que existeix un buit d'oferta de llars d'infants al municipi.

Al llarg del curs 2009-2010 s'han produït a les escoles i instituts de la Vila un total de 277 incorporacions tardanes i de 253 baixes. La previsió és que, cap a final de curs, s'incrementessin el nombre de baixes.

❖ L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès compta amb la comissió i d'un **Protocol d'Absentisme Escolar** els quals no incorporen la perspectiva de gènere. I, tot professorat, sap que l'anomenat fracàs escolar avui és masculí.

❖ No existeixen dades segregades per sexe sobre les **eleccions optatives** a l'ESO i al Batxillerat. Aquesta dada ens podria apropar informació sobre les tendències diferenciades entre noies i nois i sobre la incipient separació professionalitzadora que ja es dona en aquestes edats.

❖ Quant al **nivell d'instrucció** de la població, trobem més persones sense cap titulació escolar que persones amb titulació universitària. Segons dades de l'Idescat de l'any 2001, el 15, 4% de la població vilafranquina no disposa de cap titulació enfront el 10 % de la població amb estudis universitaris.

Segons dades de l'Idescat de l'any 2001, un 4,9% de la població vilafranquina no sap llegir ni escriure i, aquest és un fenomen feminitzat ja que el 59,6% de les persones analfabetes són dones.

Malgrat les dades poden haver variat força des de l'any 2001, d'aquestes se'n pot deduir que la població de Vilafranca del Penedès presenta un nivell d'instrucció mig-baix.

Es dona una **concentració polaritzada** de les dones en els nivells formatius més baixos i més alts la qual manté relació amb l'edat. El major nombre de dones universitàries no es tradueix en una major ocupació de càrrecs de responsabilitat en el mercat de treball per part d'aquestes.

❖ En totes les àrees de **l'Escola de Persones Adultes** predominen les dones, les quals, en el seu paper tradicional de responsables de les tasques domèstiques, han viscut un accés limitat a la formació i al mercat laboral.

L'oferta de **Formació Professional** a la Vila segueix reproduint els estereotips tradicionals que encaminen noies i nois, dones i homes a sectors laborals ja definits d'entrada pels dictàmens de gènere.

No disposem d'informació quantitativa segregada per sexe de l'alumnat de **l'Escola d'Art Arsenal** ni sobre els usos de la **Biblioteca**, informació que milloraria l'adaptació de l'oferta cultural a tota la ciutadania.

Dels 1.403 cursos inclosos dins l'oferta d'activitats i programes **d'educació no formal o informal** l'any 2009, cap versava sobre igualtat entre dones i homes o sobre coeducació.

❖ La manca de domini de les **eines informàtiques** es converteix en una nova forma d'analfabetisme funcional i un element generador de desigualtats en l'accés a la informació. Un element reiterat tant pel personal tècnic com per la ciutadania és la necessitat de formar a les **dones grans i dones migrants** en noves tecnologies com a eina d'integració i generadora d'oportunitats.

❖ L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès compta amb un **Consell Municipal Escolar**, en el qual no hi participa cap persona responsable de la Coeducació.

Cap dels **centres educatius** de Vilafranca del Penedès treballa de forma explícita la coeducació, ni a través de pràctiques puntuals ni com a projecte transversal. La percepció més generalitzada entre el personal tècnic entrevistat i la ciutadania és que la dimensió coeducativa no està integrada als Centres Educatius de la Vila i que massa sovint es confon l'escola mixta amb l'escola coeducativa.

Al llarg del treball de camp, es prioritza la sensibilització i formació del professorat en **teoria i pràctica coeducativa** més que la incorporació de noves accions o nous projectes a les escoles "ja prou sobre-carregades".

❖ Una forma de reflectir la **visibilitat de les aportacions culturals, històriques, científiques o culturals de les dones** és a través del nomenclàtor i dels noms dels equipaments a Vilafranca del Penedès. Dels 383 carrers, places, passatges i carreteres de la Vila, 132 duen el nom d'una persona. D'aquests, **tan sols el 25, 7% duen nom de dona**. D'altra banda, del 19 % d'equipaments que duen nom de persona, tan sols 3 s'anomenen amb nom de dona. Així doncs, el reconeixement de les aportacions de les dones a través del nomenclàtor i dels noms dels equipaments, és força escàs a Vilafranca del Penedès.

4.5.3. ORIENTACIONS

- Sabem que les dones són les més perjudicades per la no existència de serveis suficients a la infància, buit que dificulta compaginar el treball remunerat i la criança de les criatures. En aquest sentit, cal parar atenció a la cobertura de llars d'infants i, en especial, de criatures de mares migrants.
- Incloure la perspectiva de gènere al **Protocol d'Absentisme Escolar** i posar l'accent en el binomi sexe-gènere en les accions de prevenció i seguiment de l'absentisme escolar. Aquest és un fenomen amb un biaix de gènere important.
- Generar vies d'apropament i seguiment de l'evolució dels **índexs de segregació en la tria de les trajectòries** formatives les quals més endavant es reformulen en desigualtats a nivell socioeconòmic.
- Ampliar l'oferta docent dels **cicles formatius** per tal que s'adaptin a les habilitats i interessos de les noies vilafranquines.
- Incloure una **figura responsable de la coeducació** i incorporar la perspectiva de gènere al Consell Municipal Escolar de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.
- **Sensibilitzar i formar** al personal tècnic de l'àrea d'Educació en política i pràctica coeducativa.
- Cercar la via per incorporar de forma explícita la **dimensió coeducativa** als centres educatius de la Vila sense que això impliqui una sobrecàrrega de feina pel professorat.
- El fet de no contemplar les situacions i condicions de les i els adolescents des del prisma del sexe/gènere té implicacions sobre les polítiques d'educació amb l'adolescència extracomunitària. Les noies d'origen magrebí, força nombroses a la Vila, presenten dificultats culturals específiques per assolir nivells alts d'escolarització i no se'n realitza un abordatge diferenciat.
- Repensar la coordinació de l' **Àrea de Cultura**, com a àrea que aglutina el major nombre d'associacions i entitats que ofereixen cursos formatius, amb l'àrea del Pla per la Igualtat per així possibilitar la incorporació de la perspectiva de gènere i la dimensió coeducativa a l'oferta formativa no reglada de la Vila.
- Visibilitzar i reconèixer les aportacions de les dones a través del **nomenclàtor** i dels noms dels equipaments de Vilafranca del Penedès.

4.5.4. OBJECTIUS, RESULTATS I INDICADORS

LÍNIA ESTRATÈGICA V: COEDUCACIÓ; FORMACIÓ I PRODUCCIÓ CULTURAL DE LES DONES

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>V.1. Afavorir i incorporar la dimensió coeducativa a la Vila i, en especial, en els centres educatius.</p> <p>V.2. Reconèixer i visibilitzar les aportacions de les dones en els àmbits social, cultural. Polític, històric, econòmic, lúdic, esportiu...</p>	<p>V.1.1. S'haurà orientat l'alumnat d'ESO i Batxillerat amb clau de gènere sobre la tria d'especialitats.</p> <p>V.1.2. S'haurà inclòs la perspectiva de gènere a la comissió i al Protocol d'Absentisme escolar.</p> <p>V.1.3. S'inclourà una figura responsable de la coeducació al Consell Municipal Escolar.</p> <p>V.1.4. Es cercarà la via per incorporar de forma explícita la coeducació als centres educatius de la Vila sense que això suposi una sobrecàrrega pel professorat.</p> <p>V.1.5. L'oferta formativa no reglada incorporarà la perspectiva de gènere i la coeducació en les seves formacions.</p> <p>V.2.1. El consistori haurà incorporat un projecte sobre noves tecnologies adreçat a dones migrants i dones grans des de l'Aula de Vilafranca Virtual.</p> <p>V.2.2. S'haurà donat visibilitat i reconeixement a les dones de Vilafranca amb rellevància al municipi.</p> <p>V.2.3. S'hauran donat a conèixer les aportacions de les dones en els àmbits social, cultural, política, històric, econòmic, lúdic, esportiu, etc.</p>
<p>INDICADORS GENERALS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'accions realitzades per objectiu. ▪ Nombre de materials elaborats per objectiu. ▪ Nombre de canals de difusió utilitzats per objectiu. ▪ Nombre i tipus de regidories implicades per objectiu. ▪ Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu. ▪ Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu. <p>INDICADORS D'ACCIONS PER OBJECTIU</p> <p>V.1. Afavorir i incorporar la dimensió coeducativa a la Vila i, en especial, en els centres educatius.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nombre de sessions d'orientació acadèmica i professional realitzades amb l'alumnat d'ESO. ○ Nombre de joves (per edat i sexe) que han rebut la formació. 	

- Valoració mitjana de la joventut assistent a la formació (per edat i sexe).
- Valoració mitjana de l'aplicabilitat de la formació (per sexe).
- Nombre de coordinacions amb àrea d'Educació per incorporar la perspectiva de gènere al Protocol d'Absentisme escolar.
- Nombre i tipologia d'incorporacions al Protocol d'Absentisme Escolar arrel de la coordinació amb el Pla x la Igualtat.
- Presència al Consell Municipal Escolar d'una figura responsable de la coeducació després de dos anys d'aprovació d el Pla x la Igualtat 2011-2015.
- Continuitat en la participació al Consell de la figura "coeducativa" al llarg del període 2013-2015.
- Valoració qualitativa de les persones integrants del Consell Escolar Municipal respecte el paper i aportacions de la figura "coeducativa".
- Nombre d'hores de formació sobre teoria i pràctica coeducativa adreçades al professorat dels centres educatius i a les persones participants al Consell Municipal Escolar.
- Impacte de la formació sobre el currículum escolar dels centres educatius al final de la vigència del Pla x la Igualtat (2005).
- Nombre i tipologia d'associacions i entitats vilafranquines formades en coeducació i polítiques d'igualtat al llarg del període 2011-2015.
- Impacte de la formació a les entitats i associacions.
- Valoració de les persones participants a la formació (per tram d'edat i sexe) respecte la pertinença i aplicabilitat de la formació.

V.2. Reconèixer i visibilitzar les aportacions de les dones en els àmbits social, cultural. Polític, històric, econòmic, lúdic, esportiu

- Nombre d'hores de formació en TIC ofertades des del consistori al llarg del període 2011-2015.
- Nombre de dones (per tram d'edat) participants a la formació en TIC.
- Valoració mitjana per part de les dones participants de l'aplicabilitat de la formació (per tram d'edat).
- Impacte de la formació en la trajectòria professional/de formació de les dones participants.
- Nombre i tipologia de propostes recollides per incorporar al nomenclàtor de Vilafranca.
- Nombre de sessions de coordinació de la Regidoria del Pla x la Igualtat amb la Comissió del nomenclàtor.
- Grau i via d'incorporació de la perspectiva de gènere al treball de la Comissió del Nomenclàtor.
- Nombre i tipologia d'accions realitzades per any al llarg del període 2011-2015.
- Volum de participació (per tram d'edat i sexe).
- Grau d'implicació de la resta de regidories al voltant del 8 de març,
- Magnitud i via d'ampliació del fons de la biblioteca municipal en matèria d'igualtat, feminismes i coeducació després de 4 anys d'aprovació del Pla x la Igualtat.
- Magnitud i via d'ampliació del fons del Casal x la Igualtat en matèria d'igualtat, feminismes i coeducació després de 4 anys d'aprovació del Pla x la Igualtat.
- Nombre d'accessos telemàtics al fons documental per any.

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS/SERVEIS IMPLICATS
Cursos d'iniciació a l'ús de l'ordinador, internet navegació en xarxa adreçats específicament a dones: "Connectat a l'ordinador" I, II i III i "Atreveix-te amb internet i explora".	Pla x la Igualtat Aula Vilafranca Virtual	
Tallers de sensibilització vers la igualtat en els Centres d'Ensenyament Secundari en el marc del Programa d'Informació i Dinamització.	O.T. Joventut Pla x la Igualtat	Centres d'Educació Secundària de la Vila.
Formació en TIC adreçada específicament a dones	Pla x la Igualtat Aula Vilafranca Virtual	
Formació per trencar amb l'opció d'una professió en base als rols tradicionals d'homes i dones en el mercat de treball en el marc del projecte Equal Igualem (març 2005 – desembre 2007).	Pla x la Igualtat	
Seminaris i cursos varis sobre la visibilització de la contribució de les dones a la cultura.	Pla x la Igualtat	
Col·lecció de llibres "La postguerra i el Franquisme a l'Alt Penedès" i "Veus de dones. La II República i la Guerra Civil".	Pla x la Igualtat	Centre de Recerca Universitària

LÍNIA ESTRATÈGICA V: COEDUCIÓ, FORMACIÓ I PERODUCCIÓ CULTURAL DE LES DONES

Accions de futur ¹⁷		ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	Temporalització		Pressupost estimat		
				Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €
V.1.1.	Sessions/tallers d'orientació a l'alumnat d'ESO i Batxillerat en clau de gènere sobre la tria d'especialitats.	Pla x la Igualtat Educació	Centres d'ESO i Batxillerat de la Vila	2012	Puntual	*		
V.1.2.	Revisió del Protocol d'Absentisme escolar per incorporar la perspectiva de gènere	Pla x la Igualtat Educació	Consell Municipal Escolar	2013	Puntual	*		
V.1.3.	Inclusió d'una figura al Consell Municipal Escolar responsable de la coeducació.	Pla x la Igualtat Educació	Consell Municipal Escolar	2013	Puntual	*		
V.1.4.	Mòdul de formació en teoria i pràctica coeducativa adreçat al professorat dels centres educatius i al Consell Municipal Escolar ¹⁸ .	Pla x la Igualtat Educació	Consell Municipal Escolar Centres Educatius de la Vila	2013	Puntual		*	
V.1.5.	Formació adreçada a les entitats i associacions, en especial les culturals, per incorporar la coeducació i l'educació en valors en al seva oferta formativa.	Pla x la Igualtat Joventut Cultura Participació Ciutadana	Entitats i associacions del municipi	2011	Contínua	*		
V.2.1.	Formació en TIC adreçada a les dones immigrants i adaptada a les seves situacions i condicions.	Pla x la Igualtat Aula Vilafranca Virtual	Diputació de Barcelona Generalitat de Catalunya (ICD)	2013	Contínua	*		
V.2.2.a.	Recollida de propostes per retre homenatge a dones vilafranquines en carrers, edificis i espais públics.	Pla x la Igualtat Urbanisme Plànol i Estadística	Comissió del nomenclàtor	2012	Puntual	*		

¹⁷ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrats de la Comissió Tècnica de Seguiment, les accions en negreta són les aportades per la ciutadania en el taller de propostes.

¹⁸ Acció ja contemplada en la línia II. Violència Masclista.

V.2.2.b.	Incorporar el criteri de paritat a la comissió del nomenclàtor.	Pla x la Igualtat	Comissió del nomenclàtor	2012	Contínua	*		
V.2.3.a.	Seguir amb les accions al voltant del 8 de març, Dia de les Dones.	Pla x la Igualtat Resta de l'Ajuntament	Entitats i Associacions de la Villa	2011	Contínua	*		
V.2.3.b.	Ampliar el fons documental i els recursos de la Biblioteca municipal sobre igualtat, feminismes i coeducació.	Pla x la Igualtat Cultura	Biblioteca Municipal	2012	Puntual	*		
V.2.3.c.	Ampliar, classificar i dotar d'accés telemàtic el fons documental del Casal x la Igualtat. Amb coordinació amb la biblioteca.	Pla x la Igualtat Cultura	Biblioteca Municipal	2011	Contínua	*		

4.6. LÍNIA ESTRATÈGIC VI: PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DE LA VILA

4.6.1. MARC CONCEPTUAL

A una societat democràtica que fomenta la convivència, la igualtat d'oportunitats i les necessitats col·lectives, li corresponen ciutats on els espais públics, els carrers, les places, els equipaments i les infraestructures segueixin aquests principis. Sembla obvi, però no ho és. La planificació urbana ha de tenir present la idea d'identificació entre espai urbà i usos quotidians que les persones fan de la ciutat en el desenvolupament de les seves relacions personals, laborals, socials, culturals o d'oci...

Els equipaments són els grans aliats de les dones, però presenten nombrosos reptes perquè siguin efectius. Els equipaments sanitaris, els espais de recollida dels infants a la sortida de l'escola, els parcs, els transports públics, etc.... són alguns dels temes en els què cal pensar des d'una altra perspectiva que tingui en compte la veu de la ciutadania. Cal pensar en un model de ciutat integrada on els espais tinguin com a referència la vitalitat de la vida ciutadana. Els responsables polítics han de donar un paper a la ciutadania no només en el planejament dels espais, sinó també en la mateixa redacció dels projectes. Les organitzacions i associacions veïnals tenen un paper cabdal en aquest sentit.

Pensar i repensar la nostra organització social en funció del temps de les persones implicar repensar els horaris dels equipaments, dels comerços, dels transports... Les ciutats i els espais de convivència han de ser llocs idonis i adients pel desenvolupament integral de les persones.

La planificació, que suposa el disseny d'una estratègia d'intervenció que inclou certes activitats i n'exclou d'altres, ha de comptar des de l'inici amb les persones a les què s'adreça, la qual cosa inclou, evidentment, les dones i les seves situacions concretes, els seus interessos i problemes, alhora que assegura la seva implicació amb l'èxit i la continuïtat de la proposta. Tenir en compte la perspectiva de gènere en la planificació suposa considerar la realitat de les dones i els homes i les seves diferències, particularment aquelles que es deriven de les desigualtats de poder i de l'accés als recursos. Les dones reclamen una nova organització espai-temporal per a gestionar millor la vida quotidiana, una nova visió de la sostenibilitat, nous plans de mobilitat i de seguretat urbana, millora dels espais de convivència... però, en general, les seves experiències i punts de vista es troben exclosos o invisibilitzats pels que decideixen el desenvolupament de les ciutats.

Aquesta nova visió de la planificació que té en compte la ciutadania ha d'estar també present en el disseny dels habitatges, fent d'ells espais on les persones s'hi trobin a gust, adequant-los a la diversitat de grups de convivència, a les diferents etapes del cicle de la vida, a les diferents capacitats físiques i possibilitats econòmiques...

Així doncs, cal que el disseny, la planificació, l'organització i l'ús dels espais i equipaments integrin la perspectiva de gènere.

4.6.2. PINZELADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA¹⁹

- ❖ Els àmbits relacionats amb l'organització territorial es consideren **temes desvinculats** amb les polítiques de gènere o d'igualtat per part del personal tècnic i de la ciutadania entrevistada.
- ❖ El 76,6% del personal tècnic de l'**àrea d'Acció Territorial i Via Pública** de l'Ajuntament de Vilafranca són homes. D'altra banda, no existeix cap espai de coordinació entre aquesta àrea i la Regidoria del Pla per la Igualtat.

¹⁹ La informació recollida en aquest apartat, ha estat extreta de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

❖ El **Pla de Mobilitat 2010**, com és habitual en els estudis, treballs, o altres tipus de produccions relacionades amb el territori, no adopta la perspectiva de gènere. Manca informació que evidencii els factors territorials i de mobilitat que afecten més directament les dones.

Les dones, pels rols i activitats que desenvolupen, fan un **ús dels espais de la Vila** més intens i diferenciat al dels homes: itineraris més circulars, majors desplaçaments dins del municipi, major ús dels recursos i serveis de proximitat o bé mobilitat amb càrregues com els cotxets de les criatures o els carros de la compra.

❖ Col·loquem l'èmfasi en la gran quantitat de persones grans, en concret de dones, que viuen soles així com en la seva accessibilitat als serveis i recursos municipals, en la seva majoria concentrats al Centre Vila.

❖ D'entre les persones que fan mobilitat obligada per motiu de treball productiu, la majoria són homes. El major desequilibri home-dona es dona en desplaçaments cap a fora de Vilafranca on el 68,2% són homes. Aquesta dada evidència la tradicional realitat social, encara present a la Vila, la qual assigna als homes el **rol del cap de família** ("bread winner") i a les dones el treball reproductiu o domèstic i, per tant, no remunerat.

❖ Segons el **Pla de Mobilitat de Vilafranca del Penedès 2010**, en dia feiner homes i dones presenten un grau de mobilitat molt similar, mentre que en dissabte i festiu la mobilitat de les dones és superior: en dia feiner els homes es desplacen en major proporció per motius ocupacionals que les dones, les quals es desplacen majoritàriament per motius de cura i domèstics.

❖ Les vilafranquines que treballen remuneradorament ho fan majoritàriament a la mateixa Vila. Així, poden **compaginar les tasques laborals amb el treball domèstic i familiar**. Pels homes no s'aplica aquest condicionant.

❖ A La Vila es dona un elevat ús del **vehicle privat** enfront un ús molt baix del transport públic. L'any 1995, el 80 % dels conductors de cotxes eren homes.

❖ Les dones, a conseqüència de les tasques reproductives que desenvolupen, acostumen a fer un nombre més elevat de desplaçaments interurbans a peu o en transport públic. La insuficiència de **transports públics interurbans** al municipi afecta més directament a les dones.

❖ Es detecta la necessitat de millorar **la il·luminació** de diverses zones i carrers per aportar major seguretat a les persones vianants.

❖ Destaquen forces indrets on les voreres són massa estretes i dificulten l'accessibilitat, sobretot de persones de mobilitat reduïda: persones grans o dones amb carros i cotxets. Segons el Pla de Mobilitat de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, 2010, un 19 % de la **xarxa bàsica per a persones vianants** necessita millores importants.

❖ Tot i que a Vilafranca del Penedès s'han realitzat promocions d'habitatge reservant pisos per a dones víctimes de violència masclista, llars monomarentals, joventut i gent gran, no s'arriben a cobrir les necessitats d'habitatge social. **Els habitatges protegits tenen poc pes específic a la Vila.**

❖ Molta **joventut i famílies monomarentals** queden excloses del mercat lliure i fins i tot de certes modalitats d'habitatge de protecció.

❖ A la Vila existeix una mínima infraestructura per atendre els casos **d'exclusió social**.

4.6.3. ORIENTACIONS

▪ Incorporar la perspectiva de gènere en l'àmbit de l'organització territorial i establir un espai de coordinació entre l'àrea **d'Acció Territorial i Via Pública i la Regidoria del Pla x la Igualtat**.

▪ Promoure la **formació del personal tècnic** en l'inclusió de la perspectiva de gènere en el disseny dels usos i espais de la Vila.

▪ Incorporar la participació de la Regidoria del Pla x la Igualtat a la **Comissió per l'Habitatge**.

- Generar **vies actualitzades d'apropament i seguiment** sobre la utilització diferenciada que homes i dones fan del transport públic i privat així com de la mobilitat de la població per les diverses activitats, incloent-hi el treball reproductiu.
- Crear polítiques urbanístiques per evitar l'aïllament de les **dones grans** que viuen soles.
- Promoure el desenvolupament d'una **política de transports sostenible** que respongui a les necessitats personals, familiars i laborals tant d'homes com de dones.
- Elaborar mecanismes d'observació i verificació de **l'índex de seguretat** de la Vila.
- Concretar la resposta a les **barreres arquitectòniques** destacades per la ciutadania en general i per les persones amb problemes de mobilitat en particular.
- Millorar els carrers i espais públics del Centre Vila per facilitar-ne l'accés i la mobilitat a peu.

Potenciar el **canvi modal** en els desplaçaments amb origen i destinació a l'interior del municipi, incrementant la quota dels modes no motoritzats (a peu i amb bicicleta) i el transport públic, ja que són els modes que ofereixen una millor garantia del dret a la mobilitat per a totes les persones i col·lectius.

- Incrementar les **promocions d'habitatge social** tot integrant criteris d'adjudicació per a dones amb dificultats socioeconòmiques. Construir habitatge dotacional destinat preferentment a la gent gran.
- Disposar de més pisos d'inclusió destinats al gaudi temporal de **persones en situació d'exclusió social** (llars unipersonals amb recursos econòmics insuficients, població immigrada sense lligams i sense ingressos...). Redimensionar **l'alberg de Càritas** que acull tan sols a homes sense sostre.

4.6.4. OBJECTIUS, RESULTATS I INDICADORS

LÍNEA ESTRATÈGICA VI: PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DE LA VILA

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>VI.1. Democratitzar l'espai públic facilitant uns usos, un accés i una mobilitat adaptada a homes i dones de la Vila.</p>	<p>VI.1. 1. La planificació del municipi haurà incorporat la perspectiva de gènere en l'ús dels seus espais i equipaments.</p> <p>VI.1.2. S'haurà generat una via d'apropament i coneixement sobre les necessitats de mobilitat diferenciada entre vilafranquins i vilafranquines.</p> <p>VI.1. 3. S'hauran incorporat les necessitats d'homes i dones en el proper Pla de Mobilitat.</p> <p>VI.1.4. S'haurà assolit millor coneixement sobre les necessitats de les dones grans que viuen soles, sobre les seves condicions i situacions.</p> <p>VI.1.5. Es revisaran, amb perspectiva de gènere, les previsions de quotes d'habitatges de lloguer protegit.</p> <p>VI.1.6. La Regidoria del Pla x la Igualtat s'haurà incorporat a la Comissió per l'Habitatge.</p>
<p>INDICADORS GENERALS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'accions realitzades per objectiu. ▪ Nombre de materials elaborats per objectiu. ▪ Nombre de canals de difusió utilitzats per objectiu. ▪ Nombre i tipus de regidories implicades per objectiu. ▪ Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu. ▪ Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu. <p>INDICADORS D'ACCIONS PER OBECTIU</p> <p>VI.1. Democratitzar l'espai públic facilitant uns usos, un accés i una mobilitat adaptada a homes i dones de la Vila.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nombre de coordinacions entre la Regidoria del Pla x la Igualtat i l'Àrea d'Acció Territorial i Via Pública al llarg del període 2003-2005. ○ Nivell i forma de consolidació de l'espai de coordinació entre la Regidoria del Pla x la Igualtat i l'àrea d'Acció Territorial i Via Pública. ○ Concreció de l'Enquesta local de detecció de mancances de mobilitat i enlluernat després de 4 anys d'aprovació del Pla x la Igualtat 2011-2015. ○ Nivell i via d'incorporació dels resultats de l'Enquesta als projectes locals sobre mobilitat i via pública. ○ Nombre de projectes sobre mobilitat urbana on ha participat el Pla x la Igualtat al llarg del període 2012 -2015. ○ Concreció de l'Estudi sobre situacions, necessitats i condicions de vida de la gent gran després de tres anys d'aprovació del Pla x la Igualtat 2011-2015. ○ Grau i via d'incorporació dels resultats de l'Estudi als projectes i polítiques locals 	

adreçades a la gent gran.

- Índex d'increment de les promocions d'habitatges socials adreçades a dones al finalitzar el període de vigència del Pla x la Igualtat (2005).
- Nombre de dones que s'han beneficiat de les promocions d'habitatge social al finalitzar el període de vigència del Pla x la Igualtat (2005), per tram d'edat, estat civil i situació socioeconòmica.
- Índex d'increment dels pisos d'inclusió destinats al gaudi temporal de persones en situació d'exclusió social al finalitzar el període de vigència del Pla x la Igualtat (2005).
- Nombre de persones que s'han beneficiat dels pisos d'inclusió al finalitzar el període de vigència del Pla x la Igualtat (2005), per sexe, tram d'edat i situació socioeconòmica.
- Existència d'un alberg per a dones en situacions d'exclusió al finalitzar el període de vigència del Pla x la Igualtat (2005).
- Grau i via d'incorporació de la Regidoria del Pla x la Igualtat a la Comissió per l'Habitatge després de dos anys d' aprovació del Pla x la Igualtat 2011-2015.

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS/SERVEIS IMPLICATS
Accions de formació i sensibilització en el marc del Projecte europeu "Les Dones i La Ciutat", coordinat per la Fundació M ^a Aurèlia Capmany, el qual s'adreçava a analitzar la Vila des del punt de vista de les necessitats i criteris de les dones que l'habiten.	Pla x la Igualtat Urbanisme Mobilitat Participació Ciutadana	Entitats i associacions del municipi.
Fòrum "Dona i Ciutat de Vilafranca" (2000) adreçat a revisar àmbits com la mobilitat, els transport públic, la reorganització dels espais... des de la perspectiva de gènere.	Pla x la Igualtat Urbanisme Mobilitat Participació Ciutadana	Entitats i associacions del municipi.

LÍNIA ESTRATÈGICA VI: PERSPECTIVA DE GÈNERE EN EL DISSENY DE LA VILA

Accions de futur ²⁰		ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	Temporalització		Pressupost estimat		
				Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €
VI.1.1.a	Creació d'un espai estable de coordinació entre la Regidoria del Pla x la Igualtat i l'àrea d'Acció Territorial i Via Pública.	Pla x la Igualtat Habitatge Urbanisme Mobilitat		2013	contínua	*		
VI.1.1.b	Garantia de participació paritària en la redacció del proper Pla d'Ordenació Urbanística.	Pla x la Igualtat Urbanisme Participació Ciutadana		A concretar	puntual	*		
VI.1.2.a	Enquesta local de detecció de mancances de mobilitat i d'enllumenat.	Pla x la Igualtat Serveis Urbans i Mobilitat Participació Ciutadana	Auditoria Externa	2014	puntual	*		
VI.1.3.a	Seguiment de la redacció dels projectes pensats per a la mobilitat de les persones.	Pla x la Igualtat Serveis Urbans i Mobilitat Participació Ciutadana		2011	contínua	*		

²⁰ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrats de la Comissió Tècnica de Seguiment, les accions en negreta són les aportades per la ciutadania en el taller de propostes.

Accions de futur ²¹	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	Temporalització		Pressupost estimat			
			Any d'inici	Durada	- 6.000 €	Entre 6.000 i 12.000 €	+ 12.000 €	
VI.1.3.b	Incorporació de l'obligatorietat d'accessibilitat a botigues i serveis de nova construcció ("prohibició de qualsevol barrera arquitectònica").	Pla x la Igualtat Serveis Urbans i Mobilitat Participació Ciutadana		2013	contínua	*		
VI.1.4.a	Estudi sobre situacions, necessitats i condicions de la gent gran de la Vila, en especial rel. amb habitatge, mobilitat i accessibilitat.	Pla x la Igualtat Serveis Urbans i Mobilitat Participació Ciutadana	Auditoria Externa	2012	puntual	*		
VI.1.5.a	Increment de les promocions d'habitatge social tot integrant criteris d'adjudicació per a dones amb dificultats econòmiques./ Construcció d'habitatge dotacional destinat preferentment a les dones grans i famílies monomarentals.	Pla x la Igualtat Serveis Socials Gent Gran Habitatge	Caritas	2014	Puntual			*
VI.1.5.b	Increment dels pisos d'inclusió destinats al gaudi temporal de persones en situació d'exclusió social. /Redimensionar l'alberg de Càritas que acull tan sols a homes.	Pla x la Igualtat Habitatge Serveis Socials OAC	Caritas	2014	Puntual	*		
VI.1.6.a	Incorporació de la Regidoria del Pla x la Igualtat a la Comissió per l'Habitatge.	Pla x la Igualtat Comissió per l'Habitatge		2011	Contínua	*		

²¹ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrats de la Comissió Tècnica de Seguiment, les accions en negreta són les aportades per la ciutadania en el taller de propostes.

4.7. LÍNIA ESTRATÈGICA VII: PROMOCIÓ DE LA SALUT

4.7.1. MARC CONCEPTUAL

La salut està clarament influenciada per les desigualtats de classe i de gènere. Els processos d'emmalaltir i morir d'homes i dones són diferents. El benestar de les dones està determinat per factors socioeconòmics i, com ja s'ha esmentat, la feminització de la pobresa és un dels fenòmens a què assistim a nivell global.

Les estadístiques mostren que les dones viuen més però el seu estat de salut és pitjor. La posició subordinada de les dones en relació amb l'educació, el treball, la influència política, la planificació, i en particular la "seva falta de temps", li redueix la capacitat per protegir i promoure la seva salut física i mental. Les dones pateixen més trastorns musculoesquelètics i ansiós-depressius, que redueixen considerablement la seva qualitat de vida.

La divisió sexual de la vida social també té efectes desiguals en la salut. Moltes dades mostren que les dones que es dediquen a temps complet al treball domèstic i de cura tenen un pitjor estat de salut que les dones ocupades. Alhora, les dones ocupades presenten més problemes de salut que els homes ocupats, la qual cosa evidencia l'impacte negatiu d'assumir quasi en solitari la compaginació de les responsabilitats familiars i laborals per part de les dones.

D'altra banda, tenir cura de les persones amb problemes de salut, tasca que assumeixen habitualment les dones, pot ser una font de satisfacció, però també pot tenir efectes negatius sobre la salut –trastorns ansiós-depressius, malestar emocional i limitacions en la vida social–.

L'atenció sanitària ha de tenir en compte les diferències biològiques –no només relacionades amb la salut reproductiva– i psicosocials existents entre dones i homes, així com els patrons de conducta apresos relacionats amb la salut. També és imprescindible tenir present que les necessitats són diferents al llarg del cicle vital i que requereixen atencions específiques. Tanmateix, cal fomentar actituds adients al benestar de les dones i a la seva participació i presència en el món esportiu per tal de promoure conductes més sanes.

És important disposar de dades que permetin analitzar l'evolució de les desigualtats en la salut de dones i homes, recollint informació sobre morbiditat i mortalitat, sobre les conductes relacionades amb la salut, i sobre la inclusió d'una perspectiva no androcèntrica en l'assistència i en les polítiques de salut. Per això, és molt important fomentar espais de reflexió, recerca i formació en salut des de la perspectiva de gènere.

4.7.2. PINZELADES DE LA DIAGNOSI PRÈVIA²²

- ❖ Manquen **indicadors de salut** de la població a nivell local i segregats per edat i sexe.
- ❖ El **buit de treball conjunt** entre la Regidoria del Pla per la Igualtat i l'àmbit sanitari (drogodependències, salut mental, hospital comarcal...) dificulta la incorporació de la perspectiva de gènere a la salut.
- ❖ El **Servei de Salut i Consum** del consistori es troba amb traves (insuficiència de recursos econòmics i de personal) per incloure la igualtat en les seves polítiques i accions.
- ❖ Les dones tenen més **mala salut percebuda** que els homes i presenten menor proporció d'anys viscuts en bona salut i lliures d'incapacitats, la qual cosa afecta a la seva vida social i relacional.

²² La informació recollida en aquest apartat, ha estat extreta de l'Auditoria del Pla x la Igualtat de Vilafranca del Penedès realitzada al llarg de l'any 2011. Per a més informació es pot consultar aquest document a la pàgina Web de l'Ajuntament.

- ❖ **Les dones són les principals usuàries dels serveis sanitaris**, tant en el rol d'usuàries principals com en la figura d'acompanyants.
- ❖ La **sobrecàrrega de treball** derivada de la doble jornada (remunerada i reproductiva) de les dones i la manca de corresponsabilitat en l'àmbit domèstic i privat té efectes directes en la salut de les dones. Aquests no són reconeguts en l'àmbit sanitari o, en cas de ser-ho, són atribuïts a altres factors de risc.
- ❖ A Vilafranca del Penedès no hi ha cap programa específic adreçat a les **persones curadores** de gent gran o malalta. Aquí cal repensar qui té cura de la curadora i treballar vers la corresponsabilitat en aquest treball.
- ❖ Les dones es declaren més **sedentàries** i practiquen menys esport reglamentat que els homes. La principal trava amb què es troben les dones adultes alhora de practicar esports és la necessitat de compaginar aquesta pràctica amb les responsabilitats domèstiques i de cura.
- ❖ Ni el **Pla de Drogues** de Vilafranca del Penedès ni la seva diagnosi prèvia incorporen la perspectiva de gènere. A tall qualitatiu s'afirma una tendència a la masculinització dels patrons de consum de drogues en ambdós sexes.
- ❖ A la Vila existeixen **associacions i/o entitats** que supleixen les mancances del sistema social i sanitari oferint suport a les persones malaltes i a llurs famílies.

4.7.3. ORIENTACIONS

- Facilitar un apropament a la salut de la població des de la **perspectiva de gènere**, atorgant cobertura a les diverses necessitats al llarg del cicle vital de les dones i a la pitjor qualitat de vida que aquestes expressen.
- Crear **mecanismes de recollida de dades** sobre l'estat de salut de la ciutadania desagregades per edat i sexe.
- Contemplar, des de l'atenció sanitària, els trets socioculturals i el desconeixement de la llengua per part d'algunes **dones migrades**.
- Malgrat saber que la incidència de **l'anorèxia i la bulímia** s'ha incrementat en els darrers anys amb una major afectació entre les dones joves, manquen dades sobre la seva repercussió tant a nivell de Vilafranca del Penedès com a nivell comarcal.
- Incorporar la perspectiva de gènere al **protocol de detecció, actuació i/o derivació** dels casos de consum problemàtic de drogues sol·licitat des de l'àmbit educatiu.
- Generar dades desagregades per sexe sobre la incidència de **malalties de transmissió sexual** a la Vila i a la comarca.
- Implicar als homes en la **corresponsabilitat de la salut sexual i reproductiva de la parella**.

4.7.4. OBJECTIUS, RESULTATS I INDICADORS

LÍNEA ESTRATÈGICA VII: SALUT

OBJECTIUS	RESULTATS ESPERATS
<p>VII.1. <i>Fomentar la salut de les persones, vetllant per les especificitats de gènere i del cicle vital.</i></p>	<p>VII.1.1. Es disposaran de dades segregades per sexe sobre salut.</p> <p>VII.1.2. S'hauran donat a conèixer a la població de Vilafranca els determinants de salut del cicle vital de les dones.</p> <p>VII.1.3. S'haurà endegat un projecte/taller adreçat a formar/donar suport a les persones curadores de persones dependents.</p> <p>VII.1.4. S'hauran incorporat criteris de gènere en la programació d'activitats físiques i esportives.</p> <p>VII.1.5. S'haurà incorporat la perspectiva de gènere al proper protocol de detecció, actuació i/o derivació de casos de consum problemàtic de drogues.</p> <p>VII.1.6. S'hauran realitzat mesures de sensibilització adreçades a homes de totes les edats per tal d'incrementar la seva implicació en la salut sexual i reproductiva de la parella.</p>
<p>INDICADORS GENERALS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nombre d'accions realitzades per objectiu. ▪ Nombre de materials elaborats per objectiu. ▪ Nombre de canals de difusió utilitzats per objectiu. ▪ Nombre i tipus de regidories implicades per objectiu. ▪ Tipologia de mecanisme de coordinació establert per objectiu. ▪ Nombre de persones beneficiàries per sexe i per objectiu. <p>INDICADORS D'ACTIVITATS PER OBJECTIUS</p> <p>VII.1. <i>Fomentar la salut de les persones, vetllant per les especificitats de gènere i del cicle vital.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nombre d'hores de formació rebudes per l'equip professional dels centres de salut. ○ Nombre i tipologia de centres sanitaris incorporats a la formació. ○ Nombre de professionals (per tram d'edat i sexe) que han rebut formació. ○ Valoració mitjana de les persones assistents a la formació (per sexe). ○ Valoració mitjana de l'aplicabilitat de la formació (per sexe). ○ Grau de coneixements assolits per les persones beneficiàries de la formació (per sexe). 	

- Nombre i tipologia d'activitats realitzades a l'entorn del 28 de maig per anys.
- Volum de participació (per sexe i tram d'edat).
- Grau de concreció del projecte per a persones curadores després de 4 anys d'aprovació del pla x la Igualtat 2011-2015.
- Nombre d'activitats mixtes no competitives que el servei d'esports a incorporat al llarg del període 2011-2015.
- Nombre de participants (per sexe i tram d'edat) a les activitats esportives no competitives per any.
- Nombre i tipologia d'incorporacions al Pla Local de Drogues arrel de la coordinació amb el Pla x la Igualtat.
- Nivell de concreció del projecte "Servei d'orientació, des de la perspectiva de gènere, sobre sexualitat i sobre riscos en la salut per a persones joves" després de 4 anys d'aprovació del Pla x la Igualtat 2011-2015.

ACCIONS DESENVOLUPADES	ÀREES IMPLICADES	ALTRES ENTITATS/SERVEIS IMPLICATS
Programa d'ajut a la llar per a dones que han patit càncer de mama.	Pla x la Igualtat Salut i consum	Associació la Ginesta Centre de Salut
Projecte Relacions Interpersonals en el marc del Programa de Promoció de la Salut adreçat a la joventut d'entre 14 i 16 anys adreçat a donar a conèixer la construcció sexe/gènere.	Pla x la Igualtat Servei de Salut	
Projecte de promoció social amb seminaris sobre gestió de les emocions i psicologia de la vida quotidiana en el marc del Casal x la Igualtat.	Pla x la Igualtat	Entitats i Associacions de Vilafranca del Penedès.
Programes radiofònics a l'espai mensual "En Clau d'Igualtat" a Ràdio Vilafranca.	Pla x la Igualtat	Ràdio Vilafranca
Commemoració del 28 de maig, Dia Internacional de la Salut de les Dones.	Pla x la Igualtat	Associacions i entitats de la Vila

LÍNEA ESTRATÈGICA VII: SALUT

Accions de futur ²³	ÀREES MUNICIPALS IMPLICADES	ALTRES ENTITATS IMPLICADES	Temporalització		Pressupost estimat			
			Any d'inici	Durada	- 6. 000 €	Entre 6. 000 i 12. 000 €	+ 12. 0000 €	
VII.1.1.	Formació en gènere al personal sanitari de Vilafranca.	Pla x la Igualtat Servei de Salut	Serveis de Salut de la Vila Diputació Generalitat	2011	Puntual	*		
VII.1.2.	Continuïtat de les accions a l'entorn del Dia Internacional d'Acció per la Salut de les dones (28 de maig).	Pla x la Igualtat Àrea de Salut i Consum	Entitats i associacions del municipi	2011	Puntual	*		
VII.1.3.	Projecte de recolzament a persones curadores. Ex: "Cuita't per cuidar" .	Pla x la Igualtat Gent Gran	Casal de la Gent Gran Entitats i associacions del municipi	2013	Contínua	*		
VII.1.4.	Projecte d'activitats mixtes no competitives a l'àrea d'esports.	Pla x la Igualtat Esports		2012	Contínua	*		
VII.1.5.	Incorporació de la perspectiva de gènere en el proper Pla Local de Drogues.	Pla x la Igualtat	Comissió del Pla de Drogues	A concretar	Puntual	*		
VII.1.6.	Servei d'orientació , des de la perspectiva de gènere, sobre sexualitat i sobre riscos en la salut per a persones joves.	Pla x la Igualtat Joventut	PASSIR	2013	Contínua	*		

²³ Les accions subratllades són les més prioritzades per les persones integrants de la Comissió Tècnica de Seguiment.

5. TEMPORALITZACIÓ

ACCIONS DE FUTUR		CALENDARI				
		2011	2012	2013	2014	2015
I.1.	Pla de Formació intern sobre igualtat i perspectiva de gènere					
I.2.	Sol·licitud d'un Pla d'Igualtat Intern de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès					
I.3.	Adopció d'un protocol de prevenció i abordatge de l'assetjament sexual.					
I.4.	Establiment d'un reglament/protocol per a l'ús d'un llenguatge no sexista.					
I.5.	Comissió transversal de seguiment del Pla x la Igualtat municipal.					
I.6.	Incorporació de dades segregades per sexe a les memòries, projectes i estudis de les diverses àrees.					
I.7.	Manteniment/Incorporació d'una figura tècnica responsable d'implementar el Pla x la Igualtat elaborat.					
I.8.	Difusió del resum de diagnòstic i del Pla x la Igualtat 2011-2015 a través de la web municipal i mitjans de comunicació local.					
II.1.1.	Continuïtat de les accions del Dia Internacional de la No Violència contra les dones, tot implicant les diverses àrees del consistori.					
II.1.2.	Formació puntual i sensibilització a l'equip professional dels mitjans de comunicació sobre com informar en matèria de violència masclista.					
II.2.1.	Formació al Consell Municipal Escolar sobre teoria i pràctica coeducativa.					
II.2.2.	Accions de sensibilització/formació en coeducació adreçades a un públic familiar.					
II.2.3.a.	Continuïtat i reforç de les accions de prevenció de la violència masclista entre la joventut vilafranquina.					
II.2.3.b.	Realitzar accions/tallers de prevenció de les relacions abusives entre la infància.					
II.3.1.a.	Actualització del dossier de recursos locals i comarcals d'atenció a la violència.					
II.3.1.b.	Incorporació a la pàgina web municipal dels serveis i recursos existents d'atenció a la violència masclista.					

ACCIONS DE FUTUR		CALENDARI				
		2011	2012	2013	2014	2015
II.3.2.	Supervisió anual i mòduls de formació anuals de la Comissió Tècnica contra els Maltractaments.					
II.3.3.	Incorporació del servei d'atenció psicològica adreçat als fills/filles de dones que han patit o pateixen violència masclista els serveis que ja s'ofereixen des del Casal x la Igualtat.					
III.1.1. i III.1.2.	Formació dirigida al teixit associatiu per incorporar la perspectiva de gènere i el principi d'igualtat a les entitats/associacions.					
III.1.3.	Incorporació de nous criteris de puntuació de l'accés a subvencions que incorporin principis d'igualtat.					
III.2.1.a	Formació per a la participació política i social adreçada a les dones associades de la Vila.					
III.2.1.b	Incorporació en el marc de les fires de maig d'un espai compartit dedicat a les entitats i associacions de la Vila com a punt d'informació per a la ciutadania i de d'on es visibilitzi l'associacionisme femení.					
III.2.2.	Projecte d'informació sobre els serveis i teixit associatiu del municipi adreçat a aquella ciutadania més allunyada dels canals de comunicació i participació: joventut, dones en edat reproductiva i dones d'origen estranger.					
III.3.1.	Aplicació de quotes per sexe i edat en accions de participació local i en els tallers de participació ciutadana així com entre les persones conferenciants o participants.					
III.3.2.	Formació puntual en perspectiva de gènere i principi d'igualtat a les persones membres dels Consells Sectorials Municipals.					
IV.1. 1.a.	Accions de sensibilització adreçades a la població general per promoure la dignificació del treball de les dones.					
IV.1.1.b.	Difusió (interna i externa) de la Llei de mesures de conciliació.					
IV.1. 2.	Estudi local sobre els interessos i expectatives d'oci d'homes i dones en funció del cicle vital.					
IV.1.3.	Servei municipal adreçat a facilitar la conciliació del dia a dia de la vida familiar.					
IV.1. 4.	Continuïtat en la formació sobre noves masculinitats adreçada a la població general de Vilafranca.					

ACCIONS DE FUTUR		CALENDARI				
		2011	2012	2013	2014	2015
IV.2.1.	Incorporació de projectes adreçats a: - professionalització del treball domèstic i de cura adreçat a dones immigrants i dones majors de 45 anys (continuitat Projecte Emergim). - promoció d'empreses/cooperatives dedicades a la neteja o a la restauració.					
IV.3.1.	Accions de promoció de les polítiques d'igualtat entre el teixit empresarial vilafranquí: estudi del teixit empresarial, assessorament sobre el disseny de plans d'igualtat.					
IV.3.2.	Inclusió de criteris d'igualtat en els plecs de clàusules que regeixen les contractacions municipals.					
IV.3.3.	Premi o acte de reconeixement públic per a aquelles empreses que apliquin mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral.					
IV.3.3.	Projecte de promoció activa d'ocupació adreçat a superar la segregació en el mercat laboral (recuperació/readaptació del projecte Igualem).					
V.1.1.	Sessions/tallers d'orientació a l'alumnat d'ESO i Batxillerat en clau de gènere sobre la tria d'especialitats.					
V.1.2.	Revisió del Protocol d'Absentisme escolar per incorporar la perspectiva de gènere					
V.1.3.	Inclusió d'una figura al Consell Municipal Escolar responsable de la coeducació.					
V.1.4.	Mòdul de formació en teoria i pràctica coeducativa adreçat al professorat dels centres educatius i al Consell Municipal Escolar ²⁴ .					
V.1.5.	Formació adreçada a les entitats i associacions, en especial les culturals, per incorporar la coeducació i l'educació en valors en al seva oferta formativa.					
V.2.1.	Formació en TIC adreçada a les dones immigrants i adaptada a les seves situacions i condicions.					
V.2.2.a.	Recollida de propostes per retre homenatge a dones vilafranquines en carrers, edificis i espais públics.					
V.2.2.b.	Incorporar el criteri de paritat a la comissió del nomenclàtor.					
V.2.3.a.	Seguir amb les accions al voltant del 8 de març, Dia de les Dones.					

²⁴ Acció ja contemplada en la línia II. Violència Masclista.

	ACCIONS DE FUTUR	CALENDARI				
		2011	2012	2013	2014	2015
V.2.3.b.	Ampliar el fons documental i els recursos de la Biblioteca municipal sobre igualtat, feminismes i coeducació.					
V.2.3.c.	Ampliar, classificar i dotar d'accés telemàtic el fons documental del Casal x la Igualtat. Amb coordinació amb la biblioteca.					
VI.1.1.a.	Creació d'un espai estable de coordinació entre la Regidoria del Pla x la Igualtat i l'àrea d'Acció Territorial i Via Pública.					
VI.1.1.b.	Garantia de participació paritària en la redacció del proper Pla d'Ordenació Urbanística.					
VI.1.2.a.	Enquesta local de detecció de mancances de mobilitat i d'enllumenat.					
VI.1.3.a.	Seguiment de la redacció dels projectes pensats per a la mobilitat de les persones.					
VI.1.3.b.	Incorporació de l'obligatorietat d'accessibilitat a botigues i serveis de nova construcció ("prohibició de qualsevol barrera arquitectònica".)					
VI.1.4.a.	Estudi sobre situacions, necessitats i condicions de la gent gran de la Vila, en especial rel. amb habitatge, mobilitat i accessibilitat.					
VI.1.5.a.	Increment de les promocions d'habitatge social tot integrant criteris d'adjudicació per a dones amb dificultats econòmiques./ Construcció d'habitatge dotacional destinat preferentment a les dones grans i famílies monomarentals.					
VI.1.5.b.	Increment dels pisos d'inclusió destinats al gaudi temporal de persones en situació d'exclusió social. /Redimensionar l'alberg de Càritas que acull tan sols a homes.					
VI.1.6.a.	Incorporació de la Regidoria del Pla x la Igualtat a la Comissió per l'Habitatge.					
VII.1.1.	Formació en gènere al personal sanitari de Vilafranca.					
VII.1.2.	Continuïtat de les accions a l'entorn del Dia Internacional d'Acció per la Salut de les dones (28 de maig).					
VII.1.3.	Projecte de recolzament a persones curadores. Ex: "Cuita't per cuidar" .					
VII.1.4.	Projecte d'activitats mixtes no competitives a l'àrea d'esports.					
VII.1.5.	Incorporació de la perspectiva de gènere en el proper Pla Local de Drogues.					
VII.1.6.	Servei d'orientació , des de la perspectiva de gènere, sobre sexualitat i sobre riscos en la salut per a persones joves.					

6. ANNEXES

6.1: GLOSSARI¹

- **Acció Positiva:** Mesures per compensar la situació de desigualtat de partida de les dones. Incideix en l'àmbit públic i garanteix la seva presència.
- **Androcentrisme:** Conjunt de valors dominants basats en una percepció centrada en normes masculines. Les societats androcèntriques són aquelles que situen l'element masculí com a prototip, un referent que cal imitar i l'experiència del qual és interpretada com a universal, menyspreant i ocultant les experiències de les dones.
- **Coeducació:** Mètode educatiu que parteix del principi de la igualtat entre els sexes i de la no discriminació per raó de sexe, que pretén educar conjuntament a nens i nenes en la idea de que hi ha diferents mirades i visions del món, diferents experiències i aportacions fetes per dones i homes que conformen la realitat col·lectiva i sense les que no es pot interpretar ni conèixer el món.
- **Conciliació de la vida personal i laboral:** Possibilitat d'una persona de fer compatibles l'espai personal amb el familiar, el laboral i el social, i de poder desenvolupar-se en els diferents àmbits.
- **Corresponsabilitat en el treball reproductiu:** Participació equilibrada de dones i homes en cadascuna de les tasques i responsabilitats de la vida familiar, tant del treball domèstic com de la cura de persones dependents.:
- **Democràcia paritària:** Forma d'organització social i política en la qual hi ha igualtat de nombres i drets dels diferents col·lectius que componen la societat i que han de formar part dels òrgans decisoris i de govern. Les quotes o la modificació de les normatives electorals són exemples d'estratègies per a aconseguir la democràcia paritària entre dones i homes.
- **Desigualtat de tracte:** Manca d'igualtat en el tracte entre diversos col·lectius de manera arbitrària i sistemàtica, tot afavorint un col·lectiu per damunt dels altres.
- **Discriminació directa:** Tractar de manera desigual o amb un tracte d'inferioritat les persones sobre la base d'un dels motius expressament prohibits per l'ordenament jurídic nacional i internacional, per exemple, segons el sexe.
- **Discriminació indirecta:** Criteris, mesures, normes i intervencions socials o polítiques formalment neutres que resulten desfavorables per a un col·lectiu, ja que no té en compte la posició inicial desfavorable de la qual parteix aquest col·lectiu. Aplicació de distincions i de pràctiques desiguals i arbitràries que una col·lectivitat fa a una persona o grup en un determinat àmbit per motius de sexe, ètnia, ideologia, edat, opció sexual o d'altres.

¹ Elaborat a partir de "Glossari terminològic. Centres d'informació i recursos per a dones, una proposta de model funcional i de gestió", Col·lecció Documents de "Recull de termes Dones i treball", Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, 2008. Treball Sèrie Igualtat i Ciutadania. Diputació de Barcelona, febrer 2007

- **Discriminació:** Es considera discriminació tots aquells casos en què una persona és tractada de manera desigual i desfavorable per la seva pertinença a un grup concret i no sobre la base de les seves capacitats individuals.
- **Divisió sexual del treball:** Repartiment de tasques socials i domèstiques adjudicades segons el sexe que han produït aprenentatges diferents per a homes i dones i que es valoren d'una manera desigual en la societat.
- **Equitat de gènere:** Distribució justa dels drets, beneficis, obligacions, oportunitats i recursos entre les persones a partir del reconeixement i el respecte de la diferència entre dones i homes a la societat.
- **Feminisme:** Doctrina, teoria i moviment social que propugna la consideració de les dones com a éssers humans complets, subjectes individuals de drets i deures i s'oposa a la discriminació per raó de sexe (per haver nascut femella), o de gènere (a causa de les atribucions femenines com a dona). El feminisme té diverses orientacions i ideologies, però no s'ha d'oposar – com vulgarment es fa – al masclisme, ja que el masclisme representa una actitud de prepotència del mascle enfront de la femella, i aquest concepte no és l'oposat al feminisme.
- **Gènere:** Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials de poder entre homes i dones.
- **Igualtat de gènere:** Condició de ser iguals homes i dones en les possibilitats de desenvolupament personal i en la capacitat de prendre decisions, per la qual cosa els diferents comportaments, aspiracions i necessitats de dones i d'homes són igualment considerats, valorats i afavorits.
- **Igualtat de tracte entre dones i homes:** Condició de ser iguals dones i homes en l'àmbit laboral, social, cultural, econòmic i polític, sense que actituds i estereotips sexistes limitin les seves possibilitats.
- **Indicador de gènere:** Mesura, nombre, fet, opinió o percepció que mostra la situació específica de les dones i dels homes, així com els canvis que es produeixen en els dos grups a través del temps. L'indicador de gènere és una representació d'un fenomen determinat que mostra totalment o parcial una realitat i que té la funció de fer visibles els canvis socials en termes de relacions de gènere al llarg del temps.
- **Perspectiva de gènere:** Presa en consideració de les diferències socioculturals entre les dones i els homes en una activitat o àmbit per a l'anàlisi, la planificació, el disseny i l'execució de polítiques, considerant com les diverses actuacions, situacions i necessitats afecten les dones. La perspectiva de gènere permet de visualitzar dones i homes en la seva dimensió biològica, psicològica, històrica, social i cultural i de trobar línies d'acció per a la solució de desigualtats.

- **Polítiques d'igualtat:** Sorgeixen als Estats Units a la dècada dels 60 dins del moviment de drets civils i, en principi, per evitar la discriminació, per raons de raça, religió, color o origen. Sota el mandat del president J.F. Kennedy s'estableix el concepte d'acció positiva i s'obliga a garantir als contractistes del govern la igualtat d'oportunitats en la seva plantilla. A Europa, des dels anys 50 i 60, els països nòrdics -Islàndia, Finlàndia, Suècia, Noruega i Dinamarca- ja treballen en polítiques de l'Estat de Benestar que inclouen accions positives vers les dones. A dia d'avui, aquests països són els que disposen d'una proporció més alta de població activa femenina, conjuntament amb polítiques familiars que permeten conciliar la vida personal i la laboral a dones i homes. La teoria –que s'ha complert- és que en invertir en ajudes socials, s'incrementa la presència de les dones al mercat laboral. Major presència de força de treball qualificada al mercat laboral té conseqüències en el creixement econòmic.
- **Rols de gènere:** Els papers, les funcions, les activitats i les responsabilitats que s'atribueixen com a "pròpies" i diferenciades a dones i homes.
- **Segregació horitzontal de l'ocupació:** Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.
- **Segregació vertical de l'ocupació:** Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.
- **Sostre de vidre:** Barrera invisible que dificulta l'accés de les dones al poder, als nivells de decisió i als nivells més alts de responsabilitat d'una empresa o organització a causa dels prejudicis envers les seves capacitats professionals.
- **Transversalitat de gènere (de l'anglès gendermainstreaming):** Estratègia al llarg termini que incorpora la perspectiva de gènere i la igualtat de gènere de les dones en totes les polítiques i actuacions d'un govern. La transversalització de gènere implica incorporar la perspectiva de gènere en totes les polítiques i les actuacions per a tenir en compte les necessitats i els interessos tant de les dones com dels homes.

6. 2: BIBLIOGRAFIA I PRINCIPALS FONTS CONSULTADES

- Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès 200-2006.
- Informe d'avaluació. Pla per la Igualtat (200-2006) de Vilafranca del Penedès, març 2007.
- Pàgina web de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.
- Pla de Salut de Catalunya, horitzó 2010.
- Diagnosi "Hàbits esportius de la gent gran".
- Projecte d'Intervenció Integral a l'Espirall, memòria 2009.
- Regidoria de Serveis Socials de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, memòria 2009.
- Regidoria d'Educació de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, memòria 2009.
- Regidoria de Servei de Foment de l'Ocupació – La Fassina-, memòria 2009.
- Pla Local d'Habitatge, Vilafranca del Penedès 2010.
- Pla de Mobilitat de Vilafranca del Penedès, febrer de 2010.
- Pla Municipal de Drogues de Vilafranca del Penedès, 2010.
- Memòria CAS Mancomunitat Penedès garraf: memòria d'activitats 2008.
- Documents "La població de Vilafranca en xifres", Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.
- Conclusions del Seminari "Les Dones i la Ciutat, viatge pel desconegut", realitzat per l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès, 1997.
- Estudi "Necessitats d'aprenentatge de la població. Les oportunitats d'aprenentatge a Vilafranca del Penedès, 2009".
- "Resposta Municipal a la Violència de Gènere", Sara Ortiz Escalante, maig 2009.
- Polítiques de temps des d'una perspectiva de gènere. Marc analític i operatiu i estudis dels casos de Mataró, Castelldefels i Vilafranca del Penedès". Ajuts a la Recerca Francesca Bonnemaison, Imma Quintana, 2006.
- Díptics, Tríptics i fulletons de serveis, equipaments, programes, `projectes etc.- de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.
- Presència de les dones a la política. Generalitat de Catalunya. Institut Català de les Dones. http://www.gencat.cat/idiomes/docs/estadística_política.pdf
- Padró Municipal, Dades Estadístiques de la població, 2005.
- Web de la Generalitat de Catalunya (www.gencat.es)
- Diputació de Barcelona (Hermes), dades del Departament de Treball de la Generalitat, 2005.
- IDESCAT, Institut d'Estadística de Catalunya (www.idescat.es), Generalitat de Catalunya.
- Servei d'Iniciatives Econòmiques Mancomunitat Penedès-Garraf.
- Instituto Nacional de Catalunya (INE).